

Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal

Településfejlesztési Főosztály

Frissített Környezetvédelmi Nyilatkozat

2019

[Handwritten signature]

1. A nyilatkozatról

Jelen aktualizált környezetvédelmi nyilatkozat elsődleges célja, hogy ismertesse Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Településfejlesztési Főosztálya által alkalmazott környezetmenedzsment rendszer 2019-es évre vonatkozó alapvető és hangsúlyos tevékenységeit, amellet, hogy szemlélteti azok változásait a korábbi években alkalmazott szerkezeti struktúra szem előtt tartásával.

Az elmúlt évek nyilatkozataihoz hasonlóan jelen dokumentum fő vonalául is a leghangsúlyosabb és legrészletesebb környezethasználati adataink prezentálása, továbbá a lényeges fókusz témákkal összefüggő környezeti aktivitások és tevékenységek ismertetése szolgált. Mindemellett a 2019-es környezetvédelmi nyilatkozat a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan, minden olyan horderejű projektbe, fejlesztésbe és intézkedésbe is bepillantást enged, amelyek elsődleges célkitűzése a fenntarthatóság céljainak érvényre juttatása és azok biztosítása, miközben a környezeti elemek terhelésének redukálását, állapotának stagnálását és javítását hivatottak szolgálni Győrben és térségében.

A dokumentum időszzerűségét tekintetbe véve a vizsgált/leltározási év elsődlegesen a 2019-es esztendő. A dokumentumban felvázolt további adatok a 2016 és 2019 közötti ciklust vizsgálják és veti össze azokat, külön kitérve azon kérdéskörökre, hogy a szélesskálájú fejlesztések és intézkedések mekkora mértékben voltak célravezetőek és eredményesek az egyes területeken a fenntarthatóság érvényre juttatásának címszava alatt.

Így tehát a 2019-es környezetvédelmi nyilatkozat soron következő fejezeteiben, a korábbi évek gyakorlatát követve, Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Településfejlesztési Főosztálya, mint a környezetmenedzsment rendszer alkalmazási területe, valamint az e területtel összefüggő környezeti tényezők és programok kerülnek elsődlegesen bemutatásra.

2. A környezet állapota Győrben

Mind a fejlesztések, mind pedig a gazdasági vonzerő szemszögéből az észak-nyugati régió Magyarország egyik vezető régiójának számít. E térség egyik központi balanszát pedig nem más, mint Győr Megyei Jogú Város biztosítja a domináns és elismerésre méltó gazdasági és ipari teljesítményével. Ahogyan az már korábban is tapasztalható jelenség volt, úgy ez alól a leltározási év sem kivétel, hiszen megyeszékhelyünk továbbra is szembetűnő és szignifikáns fejlődést tudhat magáénak.

Városunk gazdasági és megélhetési szempontú vonzereje és potenciálja továbbra is növekvő tendenciát mutat, hiszen többek között gyarapodott a regisztrált gazdasági szervezetek száma méghozzá úgy, hogy az elmúlt évek tendenciáját beigazolóan nőtt a regisztrált vállalkozások száma is. Ennek köszönhetően a 2019-es esztendőben még tovább emelkedett a város gazdasági teljesítménye.

Mindemellett, hogy városunk kiemelkedő figyelmet fordít a gazdasági színvonal megtartása és fejlesztése terén, kiemelendő, hogy mindezt úgy teszi, hogy a fenntartható és környezettudatos fejlesztések érvényre juttatását tartja szem előtt, annak érdekében, hogy a környezeti elemek tisztasága, a természeti értékek védelme és a gazdasági érdekek egyenértékű méreteket öltson. Hazánk Alaptörvényében foglaltak értelmében minden egyes győri lakosnak joga van az egészséges és élhető környezethez, ennél fogva annak biztosítása fontos szempont, a fenntartható jövőképp rendelkezésre állása pedig egyenesen kiemelt prioritású.

Önkormányzatunk elkötelezett álláspontja, hogy a társadalmi szolgáltatások folyamatos biztosítása és fejlesztése során minél nagyobb hangsúlyt és teret kapjanak a környezeti kritériumok és követelmények. Minden egyes döntés meghozatalakor a fenntarthatóság szempontrendszer, annak gyakorlati célként való teljesülése hajtóerőként érvényesül. Mindennapi részét képezik a városi vezetésnek, valamint stratégiai dokumentumainak.

A következő alfejezetekben, a 2019-es vizsgálati év során bekövetkezett környezet állapot-változások kerülnek szemléltetésre, valamint az azokhoz kapcsolódó környezetminőség javítását célzó intézkedések bemutatásra.

Levegőtisztaság és közlekedés

Az elmúlt években tapasztaltakhoz hasonlóan Győr levegőtisztaság-védelmi állapotát továbbra is három fő kibocsátási forrás határozza meg alapvetően: az ipari termelésből származó, a közlekedésből származó, valamint a lakossági fűtésből származó kibocsátás. Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat tagjaként Győrben kettő darab automata mérőállomás üzemel. Az első a Szent István úton található és főképp a városi közlekedés által okozott terhelést méri, míg a második állomás a Szigethy Attila u.- Ifjúság krt. találkozásánál helyezkedik el, s a városi háttér mérésére szolgál. Ezek adatai alapján elmondható, hogy a táblázatban is szereplő két szennyezőanyag átlagos kibocsátása jócskán változott.

A 2019-es évben a NO₂ értéke meghaladta a 24,64 µg/m³ értéket. A nitrogén-dioxidra vonatkozó 24 órás határérték 85 µg/m³, éves határérték pedig 40 µg/m³. A vizsgált évben egyik mérőállomáson sem volt határértékátlépés tapasztalható, sőt az éves átlagkibocsátás is elmaradt a határértéktől. Ugyanakkor a PM₁₀ esetén nem ez mondható el. Noha a 2018-as értékhez képest ez a paraméter csökkent és csak 21,11 µg/m³ volt, mindkét állomás esetén határértékátlépés volt megfigyelhető. A PM₁₀-re vonatkozó 24 órás határérték 50 µg/m³, éves határérték pedig 40 µg/m³. Míg a Szent István úti állomás esetében egy alkalommal, addig a Szigethy Attila u.- Ifjúság krt. kereszteződésében 11 alkalommal is megesett többletterhelés. Ugyanakkor az éves átlagkibocsátás elmaradt az arra vonatkozó határértéktől és a 24 órás átlépések száma sem haladta meg az előírt 35 alkalmas napi átlépés számot. Összességében elmondható tehát, hogy a nitrogén-dioxid paraméter éves átlagkoncentrációja 2019-ban az országos automata mérőhálózat adatai alapján jelentős mértékben növekedett, addig az ülepedő por (PM₁₀) koncentrációja enyhén mérséklődött. Az országos automata mérőhálózat adatai alapján Győr légszennyezettségi index besorolása a 2017-es megfelelő minősítéssel szemben 2018-ban kifogásolt minősítést kapott, és ez sajnos a 2019-es esztendőben továbbra is fennállt.

Jellemző légszennyező-anyag kibocsátások

	Egység	2016	2017	2018	2019
NO ₂	µg/m ³	27,35	27,93	11,00	24,64
Ülepedő por (PM ₁₀)	µg/m ³	19,47	26,94	23,95	21,11

Győr Megyei Jogú Város vezetése folyamatosan törekszik arra, hogy intézkedések sorával próbáljon javítani Győr levegőminőségén. Mivel a győri levegőminőség egyik leginkább befolyásoló tényezője a közlekedés, ezért az intézkedések közül is a közlekedésszervezést és a közlekedési infrastruktúrát érintő fejlesztések és döntések a kiemelendők. Megemlítendő, hogy városvezetésünk a fenntarthatóság értékrendszerének érvényre juttatása érdekében mindig is támogatta az energetikai fejlesztéseket, rekonstrukciókat, a közösségi közlekedés tudatos fejlesztését, továbbá a környezetbarát üzemeket és iparágakat, valamint a környezetet kímélő eszközöket alkalmazó üzemek letelepedését.

Győr büszke arra, hogy a kerékpárosbarát városnéven él a köztudatban, ennél fogva erre kiemelt figyelmet fordít. A 2019-es évben is folyamatosan bővült a GyőrBike közösségi kerékpárrendszer. A Malom liget megújulásával 2019 áprilisában tovább bővült a győri közbringarendszer, amelynek összesen 34 állomásán már 196 hagyományos és 14 elektromos kerékpárt vehetnek használatba a felhasználók. A rendszer közel négy éve startolt el 23 állomással és 180 magyar gyártmányú, rendkívül tartós, alacsony szervizigényű, egyedi megjelenésű, jeladóval ellátott kerékpárral. Beszédesebb adat, hogy többségében még mindig azok a kiváló állapotban lévő Neuzer biciklik voltak/vannak üzemben, amelyekkel annak idején elindult a szolgáltatás. Az összes kerékpár elhelyezkedése webes felületen ellenőrizhető. Az állomásokat intelligens, IoT felügyeleti rendszer tartja állandó ellenőrzés alatt, melyek száma 2019-ben meghaladta a 34-et, hiszen a Malom Liget áprilisi felújításakor készült el a legújabb terminál 12 dokkolóval, amelyek közül négy elektromos. Ezzel a flotta 196 hagyományos és 14 villanybringából állt, amelyekkel könnyedén körbe lehet tekerni az egész várost. Rádásul már összesen 417 dokkoló állt üzemben, vagyis közel kétszer annyi volt belőlük, mint a kerékpárokból, így mindenütt és mindig volt elegendő hely a kerékpárok leparkolásához. A győri Önkormányzat célja, hogy minél több felhasználó használja a kerékpárokat a mindennapjaihoz, ezáltal csökkentve a város levegőjének szennyezettségét, a városi dugókat, zajokat. 2015 óta több mint 100 000 alkalommal használták a kerékpárokat. A közösségi kerékpár-szolgáltatás fizikai infrastruktúrája az önkormányzat tulajdonában van, ezt azonban a T-Systems által biztosított innovatív szoftver működteti.

A közösségi kerékpározás további fejlesztése mellett 2019-ben is folytatódott a saját kerékpárt használó lakosok támogatása. A közösségi kerékpárrendszer kialakításával párhuzamosan támogatjuk a saját kerékpárt használó lakosaink közlekedését is. 2019-ben a győri lakosok számára továbbra is biztosított volt a lehetőség, hogy ingyenesen részt vehessenek kerékpárjaik jelöltetésében és regisztrációjában, mely során a kerékpárjuk alvázába egyedi szám- és betűsor került beégetésre. Ezáltal a kerékpár adatai felvételre kerülnek egy rendőrségi adattárolóba, valamint a jogos tulajdonosok számára kerékpáros-igazolvány kerül kiállításra. A program célja: a kerékpárok azonosíthatóságával a lakosság értékeinek védelme, a kerékpárlopások számának csökkentése, illetve az eltulajdonított kerékpárok megtalálása és a jogellenes cselekmények elkövetőinek felderítése.

2018-ban egyedülálló módon a vidéki buszpályaudvarnál kialakításra került egy 16 kerékpár tárolására alkalmas GyőrBox-rendszer, melynek segítségével a közterületen is biztonságban tárolhatóak a kerékpárok. 2019-ben a hálózat a napokban két új állomással bővült a Zechmeister utcában és a Dunakapu téren.

A kerékpáros közlekedés fejlesztése mellett tovább folytatódtak városunkban az útfelújítással kapcsolatos projektek is az egyéb közlekedési formák fejlesztése céljából a Széchenyi2020 program keretein belül. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata több alkalommal is sikeresen pályázott a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban. 2019-ben befejeződött a TOP-6.1.1-16-GY1-2018-00003 azonosítójú, Győri Ipari Park fejlesztése (Tatai út-Tibormajori út csomópont bővítés) című projekt. A beruházás célja a fejlesztési területek közlekedési elérhetőségének biztosítása, a megfelelő közúti-, gyalogos- és kerékpáros kapcsolat kialakítása, integrálása az ipari park és a város meglévő közlekedési hálózatához. A projekt 100%-os támogatási részarányal valósult meg mintegy 134 229 546 Ft keretösszeggel. Ugyancsak 2019-re készült el a Győri Ipari Park további fejlesztése (Juharfa u., és Berkenyefa sor). A fejlesztés célja a Hecsei út és a Tibormajori út összeköttetését biztosító Juharfa utca és Berkenyefa sor töredezett, foltokban felújított néhol kátyúsodott aszfalt burkolatának cseréje. A fejlesztés mintegy 62 290 209 Ft-ból valósult meg, 100% támogatási részarányal.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata TOP-6.4.1-15-GY1 - Fenntartható városi közlekedésfejlesztés keretein belül fejezte be 2019-ben a Kerékpáros és parkolási infrastruktúrafejlesztés Győrben (TOP 6.4.1-15-GY1-2016-00001) elnevezésű projektjét. A projekt kiemelt céljai: a parkolási infrastruktúra fejlesztésével a belváros parkolási helyzetének javítása, a belvárosi kerékpárút-hálózat hiányzó elemeinek megvalósítása, a kerékpáros szolgáltatások (kerékpártárolás, közösségi kerékpárkölcsonzó bővítés) fejlesztése, a parkolási és kerékpáros infrastruktúra fejlesztésével párhuzamosan a belvárosi forgalomcsillapított övezet kiterjesztése, a zárt zóna kiterjedésének növelése, az új parkolóház tetején tervezett zöldtető kialakításával hozzájárulás a lakosság számára elérhető zöld közterületek növekedéséhez. A fentieknek megfelelően jelen projektjavaslat is komplex módon folytatja a belváros fenntartható közlekedésfejlesztését, az alábbiak szerint: új parkolóház kialakítása a Teleki u. – Árpád u. csomópontban, Teleki u. – Árpád u. csomópont átalakítása, GyőrBike állomás építése az új parkolóházhoz, fedett kerékpár-tároló telepítése az új parkolóházhoz, belvárosi kerékpáros létesítmények kialakítása 3,106 km hosszon, valamint a belvárosi zárt gyalogos zóna bővítése. A megítélt támogatás összege 2 000 000 000 Ft volt 100%-os támogatási aránnyal.

TOP-6.4.1-16-GY1 - Fenntartható városi közlekedésfejlesztés keretein belül, Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata 110 878 010 Ft 100%-os intenzitású támogatást nyert a Kerékpáros közlekedési hálózatfejlesztés Győrben című projekt megvalósítására a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programból, amelyet 2019-ben sikeresen le is zárt. A program elemei között szerepelt: a Fehérvári úti kerékpárút: A tervezett egyoldali, kétirányú kerékpárút a 81. sz. főút mellett épült, mely pótolja azt a hiányzó hálózati elemet, amely Győr-Szabadhegy városrész és a Sashegyi kiskertek biztonságos kerékpáros közlekedésének kiszolgálását biztosítja, és biztonságossá teszi a közlekedést. Puskás T. u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal csatlakozik a már meglévő Puskás T. úti kerékpárúthoz és az Iparcsatorna úti kerékpáros nyomvonalhoz. Tóth László u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal csatlakozik az Iparcsatorna mellett épült kerékpáros nyommal ellátott úthoz és a Nagysándor J. úthoz. Iparcsatorna melletti út: A tervezett kerékpáros nyomvonal, a nemrégiben az Iparcsatorna mellett épült, kerékpáros nyommal ellátott úthoz és a Puskás T. u. kerékpárúthoz csatlakozik. Tompa u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal, a Nagysándor J. u. és a Puskás T. u. között biztosítja a kerékpárosok biztonságos közlekedését. Vágóhíd u.: Kerékpáros nyom felfestésével kerül pótlásra az a hiányzó kerékpáros közlekedési hálózati elem, mely a Gyárvárosi Ált. Isk. és az OBI áruház előtt meglévő kerékpárúthoz csatlakozik. Zrínyi u.-Lomnic u.-Répce u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal csatlakozik a már meglévő Baross hídon lévő kerékpársávhoz. Összekötést biztosít Belváros-Nádorváros és Marcalváros I. között. Mónus I. u.: A tervezett kerékpáros

nyomvonal csatlakozik a már meglévő 821.sz. úton lévő és a Liezen M. u. kerékpárutakhoz. Biztosítja a biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeit Marcalváros I.-II- és Nádorváros között. Buda u. és Csaba u.: A tervezett kerékpáros nyomvonalak a Tihanyi úti és a Bartók B. úti kerékpárutak között biztosítják a kerékpáros közlekedési kapcsolatot. Erkel F. u.- Dr Róth E. u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal csatlakozik a már meglévő Radnóti u. körforgalmú csomópont és a Petőfi téri körforgalmú csomópont kerékpárútjaihoz. Biztonságos közlekedési kapcsolatot hoz létre Újváros- Sziget és a Belváros között. Liget u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal, a Liget utcán kerül felfestésre, a Nép u. és a Radnóti M. u. között biztosítja a kerékpárosok biztonságos közlekedését. Nép u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal a Nép utcán kerül felfestésre. Az 1. sz. főút (Győr-Abda közötti kerékpárút) és a Liget u. között biztosítja a kerékpárosok közlekedését. Töltésszer u.-Kunszigeti u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal, a Kunszigeti úton és Olimpia úton át vezet egészen a Radnóti utcai körforgalmú csomópontig. Összekötést biztosít Sziget, Újváros és Pinyéd településrészek között. Bácsai út- Külső Bácsai út: A tervezett kerékpáros nyomvonal a Bácsai úton és a Külső Bácsai úton kerül felfestésre. Lehetővé teszi a nagy közúti forgalmat bonyolító út mellett lévő lakóterületek biztonságos megközelítését. Szitásdomb u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal jól illeszkedik a Bácsai úti kerékpáros fejlesztéshez. Lehetővé teszi Szitásdomb településrészen a nagyszámú kerékpáros biztonságos közlekedését. Szabadrév u. - Körtöltés u.- Zemplén u.: A kerékpáros nyommal kijelölésre kerülő kerékpáros úthálózati elem, biztonságos kerékpáros közlekedési alternatívát kínál Vízváros és Révfalu településrészek és a Szigetközi kerékpárút között. Lepke u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal a Szent I. úti és a Jereváni úti kerékpárutak között biztosít kerékpáros közlekedési kapcsolatot. Erfurti u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal csatlakozik a Jereváni úti körforgalmú csomópontban és a Török I. utcában már kiépített kerékpárutakhoz. József A. u: A megvalósításra kerülő kerékpáros nyomvonal, a Fehérvári úti körforgalmú csomóponthoz és a Szent I. úti csomóponthoz való kapcsolódása révén, összeköttetést biztosít Gyárvaros –Szabadhegy és Kismegyer városrészek között. Szabadi u.: A tervezett kerékpáros nyomvonal, a szintén a pályázatban tervezett József A. úti kerékpárúthoz csatlakozik. A beruházás eredményeként előtérbe került a fenntartható közlekedési módok egyik legnépszerűbb és a lakosság számára legkönnyebben elérhető fajtája, a kerékpáros közlekedés. A beruházásnak köszönhetően bővül a kerékpárút hálózat, biztonságosabb lesz a kerékpáros közlekedés a város területén.

Az útfelvezetések mellett pedig szót kell emelni az egyre nagyobb forgalmat lebonyolító úthálózat esetében a parkolóhelyek kialakításáról is. 2018 decemberében átadásra került az Árpád parkolóház, mely jelentős mértékben csökkentette a belvárosi parkolásra jellemző korábbi viszontagságokat. Ez a fejlesztés egy sok évre visszanyúló parkolási problémát oldott meg. Nyolc szint szolgálja a parkolást, kettő a föld alatt, hat pedig a felszínen. A tetőn – vagyis az ötödik emeleten – egy 1276 négyzetméteres zöldtető húzódik mintegy 5000 darab növényvel, elsősorban környezetvédelmi célt szolgálva. Környezetvédelmi szempontból fontos kiemelni továbbá, hogy a parkolóházban elektromos töltőállomás-helyek, valamint motorparkolók és kerékpár-tároló is kiépítésre került, valamint, ahogyan az már korábban említésre is került a GyőrBike hálózatnak is létesült az Árpád úton új állomása.

Vízminőség

A győri polgárok hétköznapjait nagymértékben meghatározza a természetes víz közelsége, hiszen négy különböző felszíni vízfolyás is érinti Győr területét. Győr a vizek városa, hiszen topográfiáját a város területének négy fő vízfolyása, a Mosoni-Duna, a Rába, a Rábca és a Marcal befolyásolja. Mindamellet nem is egy tó (legyen az természetes vagy mesterséges) található városunk közigazgatási területein belül, amelyek számos szabadidős rekreációs lehetőséget kínálnak az arra vágóknak. Ennél fogva rendkívül fontos feladat a jó ökológiai állapot fenntartása, valamint ezen rekreációs lehetőségek racionális és ésszerű kihasználása. Ezek egytől egyig stratégiai célként tartandók fent.

Kiemelt prioritásként kezeljük felszíni vizeink állapotának kérdéskörét, továbbá nagy figyelmet szentelünk a vízterhelések jelentős mértékű csökkentésére. Mindennemű szennyezés megelőzése létfontosságú, és ebben módszereink és eszközeink közt szerepel a vízparti területek folyamatos kezelése, a szennyvíztisztító telepek korszerű modernizációja, a szennyvíz és csapadékvíz rendszerek problémáinak felismerése és minél hatékonyabb kiküszöbölése, azok javítása, a hulladékgyűjtési-és kezelési rendszerek folyamatos korszerűsítése, optimalizálása és karbantartása. A csapadékvíz problematikája különösen fontos, hiszen az elmúlt években egyre nagyobb problémát jelentenek a nagy mennyiségű csapadék következtében előálló belvizek és helyi vízkárok.

Megyéinket illetően a települések belterületeinek vízellátottsági aránya közel 100%-nak tekinthető, hiszen a működési területen közel 12 távlati és 20 üzemelő ivóvízbázis található. Győrben a csatornarákötési arány

a 2017-es, és a 2018-as évhez hasonlóan 2019-ben is közel 98%-on állt, melynél továbbra is fontos szempont a direkt bevezetések okozta, illetve az indirekt szennyezések okozta veszélyek lehető legkisebbre történő minimalizációja. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózat gerincvezetékének hossza a leltári évben 532,7 km volt bekötések nélkül. A bekötővezeték hossza összesen 212 km-t tett ki. Az ellátó rendszerbe bekapcsolt lakossági felhasználó 61 529 db-ra, a nem lakossági felhasználó 5 354 db-ra volt tehető, vagyis mindösszesen a vízmérővel rendelkező felhasználási helyek száma 66 883 db. A közüzemi szennyvízhálózat gerincvezetékének hossza a leltári évben 376,5 km volt bekötések nélkül. A bekötővezeték hossza összesen 644,5 km-t tett ki. Ebből az elválasztott rendszerű csatornahálózat 247,1 km-re volt tehető bekötések nélkül, amelyek együttes hossza pedig meghaladta a további 89,2 km-t. Ezzel szemben az egyesített rendszerű csatornahálózat 129,4 km-re volt tehető bekötések nélkül, melyek további 48,5 km hosszúságú volt. A szennyvízzel érintett felhasználási helyek száma 64 715 db volt, melyből a lakossági helyek száma 59 667 db. A szennyvízhálózatra való rákötés arány kiszámolva per pillanat 97%, de a nagyszámú építkezés miatt ennek értéke elcsúszhatott, mivel a használatba vétel előtt csak ivóvíz szolgáltatás üzemel. Vagyis a reális szám továbbra is 98 %.

Felszíni vizeink állapotát továbbra is a szennyvíz bevezetések, a légköri kiülepedés, a talajból történő ki- és bemosódás, valamint az esetlegesen bekövetkező káros szennyezések befolyásolják a legjelentősebb mértékben. Vizeink az állapotváltozások nyomán követése érdekében, rendszeres monitorozás alatt állnak az országos törzshálózati mintavételi program keretében. A legfontosabb szennyezőanyagok vonatkozásában, a felszíni vízfolyások minősége megfelelő volt az elmúlt évhez hasonlóan.

Legfontosabb idekapcsolódó projektek között megemlítendő a KEHOP-1.2.1-18-2018-00007 pályázati számra hallgató „Helyi klímastratégia kidolgozása és a klímadataosságot erősítő szemléletformálás megvalósítása Győr városában” – című projekt, amely 2019 tavaszán indult és várhatóan 2021 tavaszán ér véget. A konstrukció keretében 20 millió forintnyi támogatást nyert a projekt kedvezményezettjeként Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata. A projekt célja Győr városában a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak megelőzése és mérséklése, az alkalmazkodóképesség javítása. E cél elérése érdekében meg kívánunk teremteni egy a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást és a természeti katasztrófák megelőzését szolgáló adat- és tudásbázist. Ezen kívül el szeretnénk érni, hogy a helyi társadalom klímaváltozással kapcsolatos ismeretei bővüljenek, illetve a helyi társadalom megismerje azokat a tevékenységeket és magatartásmintákat, amelyek segítik őket a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásba. E projekt különösen nagy figyelmet szentel a vízvédelemnek, ennél fogva bizonyosan hosszú távon érezhetővé válik annak hatása.

2019 tavaszán indult el a MAHOP-1.2.1-2017-2019-00014 pályázati számmal ellátott projekt, amelynek címe: Hal élő- és ívóhely és ivadékbölcső kialakítása a Rába-Marcál hullámterébe. A projekt 50%-os támogatással (22 616 347 Ft) valósul meg várhatóan 2021 őszenek végéig. Az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság az Európai Unió támogatásával, a Kohéziós Alap társfinanszírozásával valósította meg a „Marcál jobb parti árvízvédelmi részöblözet árvízvédelmi biztonságának javítása” megnevezésű projektet. A beruházás során a Marcál jobb parti és a Bornát-ér jobb-és bal parti árvízvédelmi töltéseket magassági, keresztmetszeti és altalaj állékonysági szempontból teljeskörűen kiépítették, magasparti bekötésüket megfelelő szinteken kialakították. A töltésben felújításra kerültek a műtárgyak, illetve a funkciójukat veszítették elbontásra kerültek. Megvalósult a vízpótlási vízhozam növelése érdekében a Holt-Marcál beeresztő zsilip átépítése, valamint a Marcál duzzasztó árapasztó csatornája hallépcsővé történő átalakítása is. Ez azért fontos, mivel a Marcál folyó a Rába halfajainak is kedvelt ívó helye, melyek a tavaszi időszakban nagy tömegben vándorolnak a folyón felfelé, amelyben a duzzasztó az árvizes időszakok kivételével akadályt jelentett, ezért halgazdálkodási igényként a billenőtábla lefektetésével a duzzasztást megszüntették és ebben az időben a Holt-Marcál vízpótlása az ottani halászati hasznosítók tiltakozása ellenére szünetelt. Az árapasztó csatorna hallépcsővé történő átalakításával a konfliktus helyzet kezelhetővé vált. Az ívó- és élőhely rehabilitáció az érintett halfajoknak nyújt természetes ívási lehetőséget, valamint a Holt-Rábca újra élővé tétele a környező települések horgászati és horgászturisztikai lehetőségeit is jelenti mindemellett, hogy hozzájárulnak a halak természetes szaporodásának megteremtéséhez. A projekt további feladata egy fajfenntartási terv elkészítése és a halfauna monitoring tevékenység folytatása.

A folyóvizek mellett állóvizeinkre is folyamatos figyelem hárul, hiszen tavaink állandó kezelésére és rendezésére kiemelten ügyelünk. Ilyen intézkedés például az Adyvárosi I. és II.-es számú tó hínártalanítása, amely a vizsgált évet megelőző években is szükségessé vált már, mivel a vízínövény kedvezőtlen mértékben lepte be a teljes vízfelszínt. Az így levágott hínárt legyűjtik a víz felszínéről, majd elszállítják a tó partjáról. A hínár visszavágása nagyban lassítja a csapadékvíz tározó tó eliszaposodását és megjelenésében is szebb

képet mutat a tó és annak környezete. A hínárvágásnak köszönhetően javulnak a vízi élőlények életfeltételei, látványát tekintve pedig jobban beleilleszkedik a tó a városias környezetbe.

Győrben már évek óta zajlik egy nagyszabású szökőkút fejlesztési program. A beruházásnak köszönhetően sorra újulnak meg a csobogók, a korábban leromlott állapotú, akár évtizedekig száraz szökőkút-medencékben újra látványos vízképeket láthatunk és új szökőkutak is létesültek.

2019-ben egy zöldmezős fejlesztés eredményeként új vízminőség-vizsgáló labort avathattak a Pannon-Víz Zrt.-nél. A labor egyaránt alkalmas vízkémiai, mikrobiológiai, valamint talajvizsgálatok elvégzésére, továbbá az ivóvíz, a nyersvíz és a szennyvizek összetételének ellenőrzésére is szolgál.

Hulladékgazdálkodás

Győr már ideje korán felismerte, hogy a hulladék problémája számos téren megnehezítheti és befolyásolhatja a város polgárainak életét, ennél fogva a városvezetés számára kiemelten fontos a hulladékgazdálkodás-és hasznosítás minél magasabb színvonalon történő működtetése, korszerűsítése és fejlesztése. A hulladék nem csupán esztétikai problémát képes kiváltani, hanem egyszersmind közegészségügyi kockázatot, ezen is túlmenően, pedig környezetvédelmi érdeklegességet is jelent, arról nem is beszélve, hogy nélkülözhetetlen gazdasági potenciállal rendelkező és a városi lakosságot fenyelemező tényező.

Városunkban évről évre törekszünk arra, hogy a teljesen kiépített szelektív hulladékgyűjtő rendszer ne csak működjön, hanem folyamatosan bővüljön is. 2004-ben az első - közterületre kikerült - szelektív hulladékgyűjtő edényekkel szemben, a 2019-es esztendőben már azt jóval meghaladó mennyiségű sziget állt ingyenesen a lakosság rendelkezésére. A háztartásokban és a lakosság körében keletkező egyéb veszélyes és nem veszélyes hulladéktípusok befogadására több hulladékudvar is rendelkezésre állt – e hulladékudvarok szolgáltatásait térítésmentesen vehetik igénybe a győri és Győr környéki lakosok. A szelektív hulladékgyűjtés biztosítása mellett fontos kiemelni, hogy a győri regionális hulladékkezelő központ a győri mellett további mintegy 112 település hulladékának befogadását is végzi. Ez a létesítmény egyszersmind modern, másrészt megfelel az Európai Unió normáinak. A hulladékkezelő telepen a beérkező hulladékmennyiség válogatásán túlmenően lehetőség áll fenn a hulladék mechanikai-biológiai hulladékkezelésére is. A GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. munkatársai a 2019-es évben mindösszesen 86 409 tonna hulladékot gyűjtött be, amely az alábbi frakciókból tevődik össze:

Hulladékkazonosító, megnevezés		Mennyiség [kg]
20 03 01	Egyéb települési hulladék, ideértve a vegyes települési hulladék is	46 614 700
15 01 01	Papír és karton csomagolási hulladék	3 390 640
15 01 02	Műanyag csomagolási hulladék	2 798 010
15 01 04	Fém csomagolási hulladék	600 740
15 01 07	Üveg csomagolási hulladék	2 084 040
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	12 909 451
20 03 07	Lomhulladék	6 299 403
	Építési-bontási hulladék	8 937 928
	Elektromos és elektronikai hulladék	771 177
	Veszélyes hulladék	228 292
	Egyéb hulladékok	1 774 782
Összesen:		86 409 163

A közszolgáltatási területre kialakított elkülönített csomagolási hulladékgyűjtő rendszer akkor tekinthető megfelelőnek, ha a teljes lakosságszámra vetítve legalább az alábbi csomagolási hulladék mennyiségek visszagyűjtése/hasznosítása minimálisan 90%-ban valósul meg frakciónként évente. A hulladék frakciók az alábbiak szerint alakultak:

Hulladék frakció megnevezése	Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Terv [kg/fő/év]	Győr és térsége hulladékgazdálkodási rendszer I-XII. hónap [kg/fő/év]	Megfelelőség [kg/fő]
Papír	10,0	11,9	+1,9
Üveg	6,0	7,9	+1,9
Műanyag	4,0	4,14	+0,14
Fém	1,0	1,34	+0,34

Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok mennyisége összesen 25 670 883 kg volt, így a tárgyilagos évben az egy főre vetített elkülönítetten gyűjtött hulladék mennyisége 64,1 kg, ami a 2018-as 63,6 kg-os értékhez képest 1,6%-os növekményt mutat. Győr térségének kiemelkedő gazdasági vonzereje nem csupán a gazdasági és társadalmi helyzetre fejt ki hatását, hiszen az a keletkező hulladékok mennyiségében is tükröződik. A város és a térségének lélekszáma folyamatosan növekszik. Ezzel egyetemesen pedig kötelezően növekednie kell a keletkező hulladékok mennyiségének. Ebből kiemelt hányadot képvisel a szelektíven gyűjtött hulladékok mennyisége is. A korábbi évek sikeres tapasztalataiból kiindulva a vizsgált években is folytatódott Győrben és térségében a hulladékudvarok létrehozása, valamint azok használatának népszerűsítése. Ez alól a 2019-es év sem kivétel, ugyanis számos vidéki hulladékudvar állt a lakosság rendelkezésére. Ezekben az udvarokon a lakosoknak lehetőségük van térítésmentesen és környezettudatosan megszabadulni a veszélyes hulladékoktól, valamint a szükségtelenné vált lomoktól. A korábban kialakított rendszer fejlesztése és környezethatékonyágának optimalizálása érdekében évről évre gondoskodnak annak felülvizsgálatáról.

A „Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás területén, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre” című projekt (KEHOP-3.2.1-15-2017-00016) 2018 februárjában került kihirdetésre. Részei a gyűjtőhelyek és edények számának emelése, a meglévő kapacitások növelése, a szükséges gépjárművek beszerzése, a hulladékhasznosítás előkészítési rendszerének korszerűsítése, a mechanikai-biológiai előkezelők korszerűsítése, a műszaki körülmények fejlesztése és nem utolsósorban a szemléletformálás támogatása.

2019-ben is megrendezésre került a TeSzedd! akció, mely önkéntes hulladékszedési kezdeményezéshez számos fiatal, diák és iskola csatlakozott. Március 18-a és 24-e között országsszerte 3 000 bejelentett helyszínen, mintegy 240 ezer önkéntes húzta fel a kesztyűt, hogy mentesítse lakókörnyezetét a felesleges hulladéktól. Megyénkben 171 jóváhagyott találkozási pontot regisztráltak, ahová 12 473 önkéntes jelentkezett. Ebből Győrben 39 helyszínen, 1 617-en dolgoztak, és dolgoznak jelenleg is az önkéntesek.

„Jobb, ha el se dobod!” - címmel indított szemétszedési kampányt a Magyar Közút Nonprofit Zrt a Föld Napjához kapcsolódóan. Az önkéntesek mintegy 400 helyszínen gyűjtötték a szemetet. A társaság 93 mérnökségének több száz teherautója közel 1 000 tonna hulladékot szállított el. Ez a mennyiség azért is kiemelkedő, mert a pár héttel azt megelőző, szintén nagy sikerrel megvalósított TeSzedd! akció kapcsán a közútkezelő munkatársai 250 tonna szemetet gyűjtöttek össze. Ez sajnos azt is bizonyítja, hogy az illegális szemetelőkkel szemben egyelőre szélmalomharcot vívnak a szakemberek és az önkéntesek.

A tavalyi évben is folytatódott a már évek óta sikeresen működő, zugszemtelés felszámolását célzó „hulladék kommandó”, melynek keretében a Közterület-Felügyelet, a Győr-Szol, a Győri Rendőrkapitányság, valamint a Mezei Őrszolgálat munkatársai együttesen lépnek fel a zugszemtelők ellen, melybe 2016 óta már a polgárőrség is bevonásra került. 2018-ban már a rendőrséggel és a járési hivatallal együttműködve kamerák kerültek kihelyezésre azokon a területeken melyek esetében jellemző a zugszemtelés jelensége. Ezek a kamerák a rendőrséghez kerültek bekötésre, így akkor is eljárás indítható a szemtelővel szemben, ha helyszíni tettenérés nem is történt.

A Győr-Szol Zrt. Biztonsági csoportja 2019-ben több mint 1 703 helyszíni ellenőrzést végzett, 1 528 esetben szelektív szigetet, 146 alkalommal közterületet, 29 esetben egyéb területet tartottak szemmel. Az ellenőrzések során több mint 1400 esetben regisztrálták, hogy illegálisan helyeztek el hulladékot, a szemetet 1 124 alkalommal át is vizsgálták. Ennek eredményeképpen 139 szabályszegőt azonosítottak és összesen 154 esetben kezdeményeztek hatósági intézkedést. A hatóság munkatársi létszámának bővítése is szerepet játszott abban, hogy míg 2014-ben még csak 63 esetben indult szabálysértési eljárás, 2015-ben már 212 esetben, 2016-ban már 405 esetben indult illegális hulladéklerakással kapcsolatban szabálysértési eljárás. Ez a tendencia 2019-ben is folytatódott. Az ellenőrzések és az azt követő szankciók intenzitását jól mutatja, hogy míg a győri közterület-felügyelet 2017-ben 805 esetben indított szabálysértési eljárást illegális hulladéklerakással kapcsolatban, 2018-ban ez a szám 907-re emelkedett, tavaly pedig 924-re nőtt. 2017-ben 735 alkalommal szabtak ki helyszíni bírságot és 70 alkalommal tettek feljelentést, 2018-ban már a feljelentések száma 90-re, a helyszíni bírságok mennyisége 817-re emelkedett. 2019-ben már 845 esetben szabtak ki helyszíni bírságot, és 79 ügyben éltek szabálysértési feljelentés eszközével. A kiszabott bírságok összege meghaladta a négy és fél millió forintot.

A közszolgáltatási tevékenység kiegészítéseképpen a GYHG Nonprofit Kft. lehetővé tette a kizárólag Győr közigazgatási területén a társaság logójával ellátott, 60 liter hulladék elhelyezésére alkalmas zsákok vásárlását, amelyekbe a lakosság által közterületen összegyűjtött fű, falevél, gally, zöldhulladék, valamint saját ingatlanon belüli nagyobb mennyiségű bio-, biológiaiilag lebomló hulladék elhelyezésére van lehetőség.

Zaj

Győr stratégiai zajtérképét figyelembe véve a városvezetés évek óta igyekszik az egyes intézkedések, fejlesztések során a lehetőségekhez mérten a legalacsonyabb szinten tartani a zajemissziókat. Városunkban a legjelentősebb zajterhelés a közlekedésből származik, ennél fogva a forgalomszabályozási eszközök széles skálájával, forgalomtechnikai és infrastrukturális beruházásokkal, korszerűsítésekkel és fejlesztésekkel igyekszünk a városi és az azon áthaladó forgalmat egyaránt gyorsabbá és gördülékenyebbé tenni, hogy ezáltal is jelentősen mérsékeljük városunk zajterhelését. Ezeket a célokat szolgálják többek között az elmúlt években kialakításra került turbó körforgalmak is, valamint a Győrt keletről elkerülő út kiépítése, mely szignifikáns mértékben járul hozzá városunk tehermentesítéséhez. Továbbá kiemelendő, hogy városunkban a főbb zajterheléssel sújtott területeken eddig is kialakításra kerültek zajvédő falak, amelyek létesítése a keleti elkerülő út kialakítása révén is esedékesek lesznek majd.

Természeti és épített értékek

Egy város környezetvédelemhez fűzött valódi elhivatottságát mi sem tükrözi jobban, mint a természeti értékek állapota. Győr rendkívül gazdag ilyen jellegű értékekben, amelyek leginkább a korábban említett négy nagy felszíni vízfolyás jelenlétének és alakító tevékenységének köszönhetőek. Városunk méltán híres gyönyörű barokk stílusú központjáról, ennél fogva az épített értékek védelme a fejlesztések tervezésében és kivitelezésében kiemelt prioritást élvez. Mindemellett Győr Megyei Jogú Város évről évre törekszik arra is, hogy a műemlékek védelmével párhuzamosan hozzájáruljon a zöldterületek számának gyarapításához, valamint azok nagyságának tervezett és tudatos növeléséhez.

2019-tavasza Győr városa tovább folytatta az évről évre visszatérő és nagy közkeveltségnek örvendő faültetési programot, amelynek során évente körülbelül 1 000 új fát ültetnek el. A program során jelentősen fejlesztik a városi zöldterületeket, öntözőrendszereket telepítenek és körülbelül 100 ezer egynyári palántát is kiültetnek. 2019-ben a program kiegészült a lakosság bevonásával is a Virágos Városunk Győr pályázat keretei révén. A Győr-Szol Zrt. kertészei és munkatársai több mint 92 ezer egynyári palántát ültettek el a város különböző pontjain kialakított mintegy 60 virágágyásba a szokásos éves virágosítási akció keretében. A fentiekben túl 40 virágoszlop, 8 virágpiramis és több száz ültetőkonténer, virágláda díszíti a közterületeket. Ezekbe az ültetőközegekbe – az említett 92 ezer virágon felül – összesen 17 ezer növény került, így összesen közel 110 ezer darab egynyári virág díszítette a várost kora őszig. A Győr-Szol Zrt. szakemberei igyekeztek tágtúrású, megbízható egynyári fajtákat összeválogatni, amelyek már az elmúlt években bizonyították az időjárási viszonyokkal szembeni ellenállóságukat, mi több illeszkednek a hazai flóraállományba és nem tekintendőek invazívoknak. A korábbi évekhez hasonlóan nagy számban kerültek ültetésre a következő növények: klasszikus begónia, kánna, zsálya, illetve a magyar nemesítésű kakastaréj, kúpvirág és büdöske különböző fajtái. Magas darabszámban alkalmazták a levelükkel díszítő édesburgonyák több fajtáját, valamint egy, a már bevált vörös levelű tollborzfü fajtát is. A 2018-as évben kipróbált és bevált fajták közül – például az angelonia, a sárga virágú cseppecskevirág és a Kleopátra tűje – 2019-ben már nagyobb

mennyiségben jelentek meg a közterületeken. A Győr-Szol Zrt. saját fejlesztésű virágoszlopai is kihelyezésre kerültek, amelyekből 40 darabot láthattak 2019-ben a lakók a belváros különböző pontjain. A virágoszlopokba mások mellett begóniát, futómuskátlit, futópetúniát és díszburgonyát ültettek. Az említett fajták jól viselték a városi élet viszontagságait és sajátosságait. A virágpiramisokból összesen 8 darabot helyeztek el a belvárosban, továbbá szállítottak még az egyes városrészek központjaiba, illetve forgalmas főútvonalak mellé is. Azokból a növényekből, amelyek nem télállóak úgy, mint például a leanderek, a babérok, a pálmák és borókák – összesen 46 darab – nagy virágládákban voltak láthatóak többek között a Széchenyi téren, a Káptalandombon, a Szent István út melletti járdákon és a Megyeháza téren. A belvárost díszítette 25 darab ugyancsak nagyméretű dézsás növény, a dézsákban jázmin, papírvirág és leander díszlett. A Győr-Szol Zrt mindig is nagy figyelmet szentel a sétálóutcák megszépítésére, növényesítésére, ebből az okból került a Baross Gábor utcára 68 darab kő virágtartó láda, nagy begóniával beültetve.

Ezen is túlmenően a program kitért számos más fejlesztésre is, többek között a Városház téren és a Honvéd ligetben kőszegélyt építettek a virágágyak köré, így az ágyások jobban elkülönülnek a füves területektől, a virágok díszítő értéke fokozódik. A növények fenntartását teszi gazdaságosabbá például a Szent István út forgalomelválasztó zöld sávjába és az állatkertnél lévő körforgalomba telepített automata öntözőrendszer. A felújított Bécsi kapu tér növénydekorációjában is megújult. A 2019-es év nagyszerű újításaként lehet elkönyvelni a korábban említett speciális virágládákat, melyekből a Győr-Szol Zrt. 41 darabot helyezett el a Szent István út melletti járdaszakaszokra, a Jókai utcától egészen a Gárdonyi Géza utcáig. A rendszer lényege, hogy a speciálisan erre a célra kialakított ládák alján csatlakozó található, amely lehetővé teszi, hogy vizet juttassunk a ládában elhelyezett vezetékbe, így gyakorlatilag egy mini öntözőrendszer táplálja a növényeket. A vízellátás biztosításához a járda burkolata alá gerincvezeték telepítettek, és minden virágtartó helyére kiállások kerültek. Ehhez a kiálláshoz csatlakozik egy-egy láda, mely csepegtető rendszeren keresztül biztosítja a virágok öntözését. Ez a megoldás egyébként jól illeszkedik a Szent István út középvezetékénél kialakított automata rendszerhez, amelynek segítségével az öntözés nem akadályozza a forgalmat. Az automata öntözőrendszerrel a városban máshol is – például a körforgalmakban – gazdaságosabb, hatékonyabb a zöldterületek fenntartása. A 2018-as fásítási program újításaként először alkalmaztak olyan berendezést, amely képes arra, hogy a kivágott fák tuskóit szétfúrja. A szerkezettel a talajban maradt egész növényi maradványt is el lehet távolítani a fapótlások, illetve a közterületi munkálatok zavartalan biztosítása érdekében. A technológia azóta is használatos a város területén belül található fák kivágása során.

A 2017-ben rekord mennyiségű facsemete és cserje került Győr közterületeire, melyet már 2018-ban is sikerült túlszárnyalni. Míg 2017-ben 20 ezer egynyári, városi életet tűrő palánta került kiültetésre a város zöld területein, addig 2018-ban ez a szám elérte a 110 ezer egynyári virágot. 2019-ben pedig szintén 110 ezer darabos növényállománnyal számolhatunk, az elültetett fák száma meghaladta az 1 100 darabot, az elültetett cserjéké pedig a 120-at, ráadásul 2019 tavaszán közel 10 ezer palántát osztottak szét a lakosság körében, kétszer annyit, mint tavaly. Az esztétikus városkép kialakítása céljából városunk számos körforgalmának növényzete került megújításra, virágosításra. A 2019-es évben fogant meg annak gondolata, hogy minden egyes győri újszülött után a szülők igényelhessenek egy fát, amit saját lakókörnyezetükben ültethetnek el, és amelyet a gyermekükkel együtt nevelhetnek, gondozhatnak. A programra a 2020-as évtől kezdődően lehetett jelentkezni, és az első számadatok várhatóan a 2021-es esztendőben esedékesek.

A 10 Milliő Fa civil közösség faültetési akciójához csatlakozva, 2019. november 9.-én (az élet napja), a Széchenyi István Egyetem rektora, dr. Földesi Péter és Rosta S. Csaba építész révén egy narancseperfa került a földbe az Egyetemi Könyvtár előtti területen, amely a hivatalosan is regisztrált 34-es sorszámot kapta.

Városfejlesztés és rehabilitáció szempontjából meg lehet említeni a 2019-es évvel kezdődően induló TOP-6.7.1-16-GY1-2018-00001 projekt azonosítójú, Szociális városrehabilitáció Győr-Újváros területén III. ütem címmel ellátott 350 000 000 Ft-tal, 100%-os támogatottsággal induló projektet, melynek általános célja a lakhatási feltételek fejlesztése. A projekt várhatóan 2021 tavaszának végén fejeződik be.

TOP-7.1.1-16-H-ERFA-2019-00490 projekt azonosítóval indult el 2019 novemberében: A Nefelejcs köz infrastrukturális fejlesztése című projekt 180 000 000 Ft (92%) támogatással. A Nefelejcs köz az 1980-as években került legutoljára felújításra a környező épületekkel együtt. A tér Győr központjában, a Belvárosban található, fekvése, elhelyezkedése kiváló, ezért kiemelten fontos felújítása, korszerűsítése annak érdekében, hogy egy megújuló közösségi tér, új közösségi találkozási pont, valamint programokkal színesített, kreatív rendezvényhelyszín alakulhasson ki a már meglévő, alulhasznosított területen. A

fejlesztés egy tervezett, tudatos és hosszútávú beruházás keretében valósul meg, annak első lépéseként, egy innovatív, lehetőségteremtő környezet kialakításával, a kreatív szereplők megszólításával, a Belváros kulturális pezsgését színesítő új, esztétikus közösségi térrel, és az ott elérhető kulturális, közösségi, kreatív programbővítéssel.

Mint tudjuk, Győr pályázott az Európa Kulturális Fővárosa 2023-as címre, ennek kapcsán is fontos volt a kulturális infrastruktúra fejlesztése, ám ezek a fejlesztések attól függetlenül is előre mutatóak, hogy a város sajnos nem nyerte el e rangos elismerést. A városképi keret 40 millió forintot tartalmazott, amely szintén Győr értékes épületeinek megővését szolgálta és szolgálja majd a jövőben is.

Energiahasználat

A városi létforma ma már szinte elképzelhetetlen energiahasználat nélkül. Életstílusunk meghatározó eleme, amelynek során a környezeti elemekre gyakorolt hatás, valamint annak gazdasági jelentősége mára már vitathatatlan. Győr jelentős hangsúlyt fektet az energiahatékonyság folyamatos növelésére és folyamatosan törekszik az energiahatékonyság terjesztésére is. Évről évre számos intézkedéssel igyekszünk biztosítani és érvényesíteni városunk energiatudatos fejlesztéseit.

2018-as évhez képest a GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. jelentős előrelépéseket tett a távhőszolgáltatás környezetbarátabbá tétele érdekében. A 2019-es évtől Győr energiaellátásában már nem használnak fűtőolajat. 2018-ban Győr távhőellátásának még csak 20%-át fedezte a Bőny melletti geotermikus erőmű. 2019-ben a geotermikus hő részaránya a győri távhőrendszerre kiadott hőben már 47,1% volt. Az erőművet, valamint az ahhoz kapcsolódó rendszert a PannErgy Csoport 2016-ban továbbfejlesztette a termásvíz eddigénél is hatékonyabb módon történő hasznosítása céljából, elősegítve a város hatékonyabb energiafelhasználását.

A környezet-és energiatudatosság jegyében a városüzemeltetés kereteihez mérten, minden egyes újonnan épülő, továbbá felújításra kerülő útszakaszon és útkereszteződésben, továbbá infrastrukturális fejlesztés során törekszünk a LED-es közterület világítások, valamint kültéri megvilágítások applikálására.

2019-ben számos közvilágítási korszerűsítés történt. Többek között a Szent István út 12-20. közötti területen, ahol az útfelújítás mellett új közvilágítást is kialakítottak 27 kandeláberrel. Megújult az Újkapu utca is, ahol a rekonstrukció a Móricz Zsigmond rakparttól a Liszt Ferenc utcáig készült el, s megújult a közvilágítás is, mintegy 300 méter hosszban. Az iskola melletti gyalogátkelőhelynél kiemelt közvilágítást alkalmaztak a gyalogosok biztonsága érdekében. A beruházás önkormányzati forrásból, 230 millió Ft értékben valósult meg. Megújult a Szabolcska utca közel 600 méteres szakasza is. A közvilágítást is modern, korszerű és energiatakarékos LED izzókra cserélték, így világítva meg az utcát és a fákat. 2019-ben átadták a Szigethy Attila út felújított szakaszát is. A 586 millió Ft-os önkormányzati fejlesztés keretében 21. századi körülményeket teremtettek. Az érintett szakaszon a közvilágítás is megújult, LED-es fényforrások világítják meg sötétedés után az utat. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. az elmúlt időszakban újabb rendkívüli forgalmi rend felülvizsgálatot tartott a 83-as főút Győrszemere és Győr-Ménfőcsanak közötti szakaszán, a 63-as kilométerszelvényénél található kanyarban. A fejlesztés keretében a sárga keresztirányú burkolati jeleket akusztikus burkolati jellé alakították át. A négyzet alakú iránytáblák számát bővítették, így forgalmi irányonként további egymás fölött elhelyezett táblákat telepítettek. A közvilágítás nélküli útszakaszon a fényerősséget érzékelő LED-es, állandó jellegű sebességmérésre alkalmas berendezést helyeztek ki, melyre mindkét forgalmi irányban „Közúti ellenőrzés, Traffic Control” figyelmeztetnek. Megújult a Zólyom utca, Áldozat utca és Mező utca csapadékvíz csatornázása, és azoknak bekötése a megépülő tóba. A beruházás során a három lakóutca teljes útpálya szerkezetcsereje is megtörtént, a Zólyom utcában pedig a közvilágítási hálózatot is fejlesztették.

A Munkaerő mobilitás támogatása Győrben (Pesti út) című, TOP-6.1.5-16-GY1-2018-00001 azonosítószámú projekt az Európai Regionális Fejlesztési Alap és Magyarország költségvetésének társfinanszírozásában valósult meg. Az elnyert támogatás összege: 129.405.862 Ft. A fejlesztés a Pesti út Reptéri út tengelycsatlakozásánál kezdődött, az új nyomvonal a Szent Vid út irányába indul. A teljes építési hossz 389 méter, az útszakasz hét méter széles, két forgalmi sávú, új, teljes értékű aszfalt pályaszerkezettel készült el. Az út északi oldalán a közvilágítást biztosító új kandelábereteket helyeztek el. A vízelvezetésről zárt csapadékvíz csatorna gondoskodik. Az újonnan kialakított parkolótér szerves részeként elektromos autók töltésére alkalmas állomást is telepítettek.

Kiemelt figyelmet szánunk városunkban az épületenergetikai fejlesztéseknek. A 2019-es évben zárultak le a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal épületenergetikai fejlesztései. A projekt a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program KEHOP-5.2.2-16- „Középületek kiemelt épületenergetikai fejlesztései” tárgyú pályázati felhívás alapján a Széchenyi2020 keretében valósult meg.

A projekt megvalósítása során a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal a KEOP 7.14.0 projektben tervezéssel érintett épületek közül két helyszínen valósított meg épületenergetikai fejlesztéseket. Az egyik a Győr, Árpád út 32. szám alatti, 1970-es évek elején épült, két részből álló épületegyüttes, melynek - önálló helyrajzi számmal rendelkező - egyik felét érinti a projekt. Az egyik épületben a Kormányhivatal, a másik épületben a Vízügyi Igazgatóság kapott helyet. A második helyszín a Győr, Tatai út 3. C - G és D épületegyüttes. A projekt megvalósítása során szigetelték a meglévő határoló szerkezeteket, korszerűsítésre került a fűtési rendszer, új nyílászárók kerültek beépítésre, valamint megújuló energiaforrást felhasználó napelem rendszer került elhelyezésre.

A Győri Egyházmegye 300 millió forint európai uniós támogatással valósította meg a KEHOP-5.2.3-16-2016-00053 azonosító számú, „Győri Egyházmegye épületeinek energetikai felújítása” című projektjét a Széchenyi2020 Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program révén. A projekt keretében az energetikai korszerűsítések a Prohászka Ottokár Orsolyita Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda (9022 Győr, Újkapu utca 2-4.), a Szent László Katolikus Szakkollégium (9026 Győr, Damjanich utca 58.), illetve a Szent Anna Katolikus Általános Iskola (9317 Szany, Kossuth utca 30.) épületében valósultak meg. A fejlesztés alapvető célja az energiahatékonyság növelése, valamint a környezetbarát megújuló energiaforrásokat hasznosító rendszerek kiépítésének elősegítése volt.

2019 nyarán fejeződött be a KEHOP-5.2.2-16-2017-00125, „Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum energetikai fejlesztése” című pályázat, melynek keretében 364 600 458 Ft vissza nem térítendő támogatást használtak fel, a támogatás intenzitása 100% volt. A beruházás az intézmény homlokzati nyílászárónak cseréjével, a homlokzat utólagos hőszigetelésével, a lapostető utólagos hőszigetelésével és az épületgépészeti fűtési rendszer korszerűsítésével valósult meg. A fejlesztés eredményeként a Győri Szolgáltatási SZC Szent-Györgyi Albert Egészségügyi és Szociális Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája biztonságosabb, egészségesebb, korszerűbb, környezetbarát intézményként működhet tovább.

2019-ben is folytatódott az Otthon Melege Program, amelynek konvektorcsere alprogramja keretein belül, mintegy 2 milliárd Ft-os keretösszegben nyújthattak támogatást az arra pályázók részére. A támogatás maximális mértéke az elszámolható bruttó költségek 60%-a volt, amely akár 750 000 Ft is lehetett. Az alprogramban nem csak a konvektorok cseréjére, hanem a teljes fűtési rendszer korszerűsítésére is lehetett pályázni. A támogatás egyik alapfeltétele, hogy csak a legszigorúbb, „A” energetikai osztályba tartozó berendezésekre lehetett azt benyújtani. A készülékek átlagosan 150 ezer forintba kerültek, amelyek összege a tervezéssel, az engedélyeztetéssel és a munkadíjjal együtt elszámoltatható volt. Így a rendelkezésre álló 2 milliárd forintból csaknem 15 ezer háztartás részére nyújthattak támogatást. Emellett lehetőség volt az Otthon Melege Program alprogramjának keretében okos költségmegosztás alkalmazására és radiátorok cseréjére is. A vissza nem térítendő támogatás mértéke az elszámolható költségek 10-50%-a lehetett, ami lakásonként mintegy maximum 350 ezer Ft-ot, pályázatonként pedig maximum 75 millió Ft-ot jelentett. A 2 milliárd forintos támogatási kerettel rendelkező alprogramra lakásszövetkezetek és társasházak pályázhattak.

Szemléletformálás

A környezetszennyezés és károsítás elleni harc egyik legfontosabb eszköze a szemléletformálás. Hisszük, hogy a környezeti szempontokat maximálisan szem előtt tartó tényleges fenntarthatóság eléréséhez ezen keresztül vezet el az út. Ebből kifolyólag nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy városunk lakóinak figyelmét az összes lehetséges módon felhívjuk a környezetvédelem ügyének fontosságára, a benne nyugvó közös érdekekre és lehetőségekre, rejtett potenciálokra és az annak elhanyagolásával járó veszélyekre, kockázatokra.

2019-ben ismét megrendezésre került a Föld órája környezetvédelmi megmozdulás. Győr jó szokásához híven ismételten csatlakozott a kezdeményezéshez, és az említett órában (2019. március 30, 20:30-21:30) a Városházánál, a Jedlik Ányos hídon, a Kossuth hídon, a Széchenyi téren, a Rába parton – a Várfal sétánynál, a Káptalan dombon a Bazilikánál, valamint a Rába folyó és Mosoni – Duna jobb partjának alsó sétányánál aludtak ki a fények. A győri Önkormányzat fontosnak tartja, hogy környezetünk minél élhetőbb legyen és

saját jövőnk, valamint a következő generációk számára meg tudjuk őrizni annak természeti értékeit. Ennél fogva szükséges, hogy mindenki a fenntarthatóság eszméje mellett álljon: a kormányzatok, a döntéshozók, a vállalatok és az egyének egyaránt.

Az elmúlt esztendőök hagyományainak megfelelően újfent megrendezésre került Győrben az Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap. A győri önkormányzat idén is csatlakozott a programsorozathoz, amely szeptember 16-22. között került megrendezésre. A rendezvénysorozat célja a fenntartható és környezettudatos városi közlekedés fontosságának megismerése és egyben megismertetése. A kezdeményezés mottója ebben az évben a „Sétálj velünk” volt, mellyel a szervezők a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedésre, a tisztább, fenntarthatóbb városi közlekedésre hívták fel a figyelmet. Az Autómentes Napon a városi tömegközlekedés menetjegyváltás nélkül volt igénybe vehető. Az érdeklődőket ismét számos program várta, úgy mint: ingyen éjszakai buszjárat, jövőműhely, faros buszos utazás és teleplátogatás. Az érdeklődők megkaphatták kedvenc régi busztáblájukat is, fotópályázatot hirdettek, a lelkes rajongók pedig Volán-relikviákat vihettek haza. A programok listája még rendkívül sokáig folytatható, e rendezvény minden egyes évben nagy sikernek örvend városunkban.

A KEHOP-5.4.1-16 - Szemléletformálási programok keretein belül kezdődött meg az Ökológiai Stúdió Alapítvány Príma klíma - energiatudatos gondolkodást és életmódot elősegítő program című projektje. A projekt célja figyelemfelhívó akciók megvalósítása Győrött a Gyermekek Napja nagyrendezvényen, Rábapatonán a Bilibáncs rendezvényen ill. a település egy rendezvényén (falunap). Kapcsolódó célkitűzésként megemlíthető a szervezett interaktív kiállítás és tanácsadó stand a megjelölt rendezvényeken Győrött, illetve Rábapatonán. A projekt várhatóan 2021 nyár végén valósul meg 3 697 505 Ft (100%) támogatással.

2019-ben vette kezdetét szintén a KEHOP-5.4.1-16 - Szemléletformálási programok keretein belül megvalósuló, a Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség gondozásában végzett: Energiaváltó - energiatudatos gondolkodást és életmódot elősegítő program. Célok között szerepel az egyéni villamos energia- és földgázfogyasztás méréséhez és annak felhasználása által okozott hatásokhoz kapcsolódó ismeretek átadása, a költségek nélkül és kis költséggel megvalósítható energiatakarékosági lehetőségek ismertetése, valamint az épületek energiahatékonysági felújításának és beruházásainak várható költség-haszon értékeinek, mint befektetésnek az ismertetése. Célkitűzés továbbá a megújuló energia-felhasználás területén a helyi megújuló energia potenciálokkal kapcsolatos tájékoztatás, a napenergia hasznosítás lehetőségeinek ismertetése, a geotermikus energia hasznosítás lehetőségeinek szemléltetése, a megújuló energiás rendszerek hálózatra kapcsolási lehetőségeinek prezentálása. A projekt várhatóan 2021 nyár végén ér véget 4 787 460 Ft (100%) támogatással.

Ugyancsak KEHOP-5.4.1-16 - Szemléletformálási programok keretein belül valósul meg a Magyarország Természeti és Kulturális Örökségéért Alapítvány, Természet és Energia - program az energiatudatos gondolkodás és életmód elősegítésére című projektje. A projekt céljai között szerepel például figyelemfelhívó akciók megvalósítása Pápateszénen, Győrben, Bakonyszentlászlón, Zircen, Veszprémben és Somlónásárhelyen, a települések egy-egy rendezvényén. Interaktív kiállítás szervezése és tanácsadó stand felállítása a megjelölt rendezvényeken. A projekt várhatóan 2021 elején ér véget 4 155 960 Ft (100%) támogatással.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ: Szemléletformálási programok megvalósítása a Győri Váci Mihály Általános Iskolában címmel kezdte meg szintén a tárgyalt évben projektjét, amely szintűgy a KEHOP-5.4.1-16 - Szemléletformálási programok keretein belül valósul majd meg. A pályázatban érintett intézmény a Győri Váci Mihály Általános Iskola lesz. A projekt keretében megvalósításra kerülő tevékenységek/programok az alábbiak: intézmény, települési, ill. több településen átvívelő, interaktív tematikus szemléletformálási programsorozatok szervezése és lebonyolítása. Tájékoztató előadások/workshopok/fórumok szervezése és lebonyolítása a projektben érintett intézmények munkavállalói számára. Gyakorlatorientált ismereteket átadó, pozitív, a mindennapos tevékenységek közé integrálható, jó példákat közvetítő térségi és helyi tanulmányi versenyek szakmai előkészítése és lebonyolítása. Gyakorlatban hasznosítható ismeretek és tudás átadására alkalmas szakkörök szervezése és lebonyolítása. A települési programsorozathoz és figyelemfelkeltő akcióhoz kapcsolódó médiakampányok megszervezése és lebonyolítása. Tanulmányi kirándulások, szakmai üzemlátogatások, szakmai tanulmányutak szervezése. A projekt várhatóan 2020. novemberére valósul meg, mintegy 4 196 000 Ft-os (100%) támogatással.

Szintén a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ: Szemléletformálási programok megvalósítása a Győri Kovács Margit Iskolában címmel kezdte meg a tárgyalt évben projektjét, amely ugyancsak a KEHOP-5.4.1-16 - Szemléletformálási programok keretein belül valósul majd meg. A pályázat megvalósításában érintett intézmény a Győri Váci Mihály Általános Iskola lesz. A projekt keretében megvalósításra kerülő tevékenységek/programok az alábbiak: intézmény, települési, ill. több településen átívelő, interaktív tematikus szemléletformálási programsorozatok szervezése és lebonyolítása. Előadásorozat szervezése a napenergia fontosságáról, felhasználásáról. Tájékoztató előadások/workshopok/fórumok szervezése és lebonyolítása a projektben érintett intézmények munkavállalói számára. Gyakorlatban hasznosítható ismeretek és tudás átadására alkalmas szakkörök szervezése és lebonyolítása. Rajzsakkör és rajzpályázat kihirdetése az energiatudatosság jegyében. A települési programsorozathoz és figyelemfelkeltő akcióhoz kapcsolódó médiakampányok megszervezése. Tanulmányi kirándulások, szakmai üzemlátogatások, szakmai tanulmányutak lebonyolítása. A projekt várhatóan 2020. novemberében fejeződik be, mintegy 4 700 000 Ft -os (100%) támogatással.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KEHOP-5.4.1-16 - Szemléletformálási programok keretein belül indította el 2019-ben a Energetikai szemléletformálás - "Első Győri Zöld Expo" - a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamarában címmel. A rendezvény célja, hogy felhívja a megye lakosságának figyelmét a „zöld” gondolkodásmód és életmód időszerűségére, a mai fogyasztói társadalom energiatudatos életmódváltására és bemutassa azokat a szemléletváltást elősegítő lehetőségeket, melyek hozzájárulnak ezen célok megvalósításához. Az Európai Unió irányelvekhez is kapcsolódva a város meghatározó szervezeteinek támogatásával olyan nagyszabású rendezvény megvalósítását tervezzük, mely valamennyi korosztályon átívelően mutatja be az energiahatékonyság szükségességét, a tudatos energiafogyasztási szemlélet előnyeit, gyakorlatias és hasznos információt nyújt az egyes fogyasztói csoportok által elérhető energia megtakarítási lehetőségekről, illetve a beruházásokhoz elérhető támogatási konstrukciókról. Az „Első Győri Zöld Expo” nyitva áll a szakmai kiállítók, szakértő partnerek, innovátorok, öko iskolák, zöld vállalatok részvételéhez. Az energiatudatos megoldások, az energiahatékonyságot segítő intézkedések bemutatásával, a fogyasztói energiatudatosság szükségességét minden oldalról megvilágító demonstrációs eszközökkel globálisan mutatja be az energiatudatos életmód kialakításának lehetőségeit. A projekt várhatóan 2020. szeptemberében kerül befejezésre, mintegy 4 989 987 Ft -os (100%) támogatással.

A győri "Reflex" Környezetvédő Egyesület: Légből kapott energia - energiatudatos gondolkodást és életmódot elősegítő program címmel nyert támogatást a KEHOP-5.4.1-16 - Szemléletformálási programok keretein belül. A projekt az alábbi tevékenységre terjed majd ki: figyelemfelhívó akciók megvalósítása, interaktív kiállítás és tanácsadó stand szervezése a települési rendezvényeken és a Győrköc Fesztiválon. A kampányban főképp a napenergia hasznosításának lehetőségeire fókuszálnak. A figyelemfelkeltő akciók megvalósításához kapcsolódóan kreatív, játékos foglalkozásokat szerveznek 6-14 éves gyermekeknek. A foglalkozásokon meglévő logikai és társasjátékok mellett a fiatalok napelemes szerelőjátékok és vidám kvíz segítségével ismerkedhetnek meg a napenergia hasznosítás lehetőségeivel. A projekt 4 214 110 Ft-ból valósul meg 100%-os támogatottság mellett 2021 nyarára.

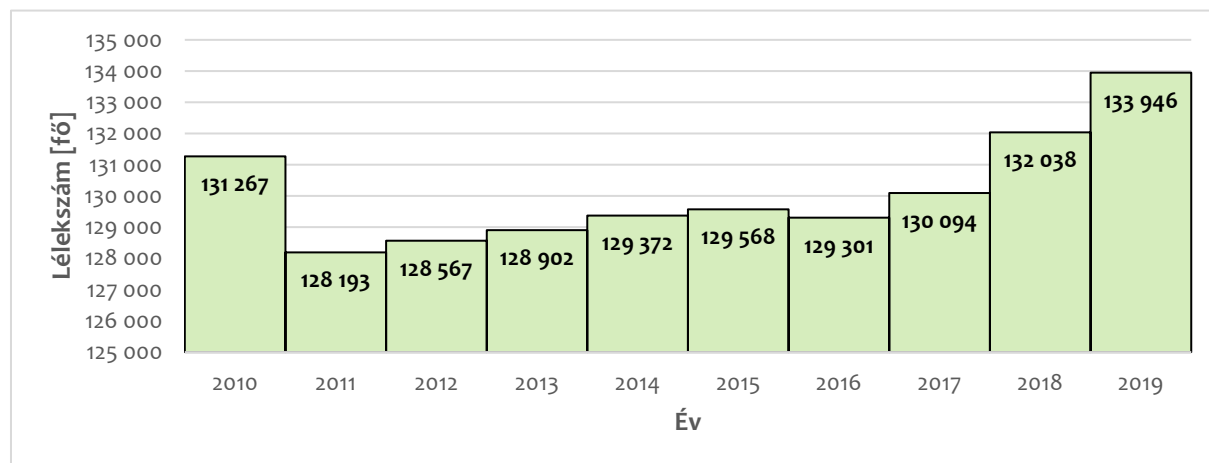
A korábbi évekhez hasonlóan, ez évben is megrendezésre kerültek az Európai Madármegfigyelő Napok rendezvényei. Az érdeklődőket számos helyen, több érdekes programmal várták, úgymint madármegfigyeléssel, vetélkedőkkel, túrázással, tanösvény bejárással és madárgyűrűzéssel. A legkisebbek kézműves vetélkedőkön keresztül kerültek közelebb megyénk természeti csodáihoz. A programokon keresztül az érdeklődők betekintést nyerhettek a madárbefogás és a madárgyűrűzés izgalmas világába, ahol megismerkedhettek a természet- és állatvédelem kiemelten fontos témájával is. A 2019-es Európai Hulladékcsökkentési Hét november 16-24. között került megrendezésre. Az év kiemelt témája a környezettudatos szemléletformálás, az oktatás a hulladékkezelés megelőzése érdekében – „Nyisd ki a szemedet és csökkentsd a szemetet!” szlogennel. A számos program megrendezésén kívül kiemelten nagy hangsúlyt fordítunk természetesen a szemléletformálást célzó kezdeményezések anyagi szubvencionálására is, illetve azok fontosságának hangsúlyozására. Önkormányzatunknak erre a Környezetvédelmi Alap forrásai állnak rendelkezésére. Minden környezettudatos ember nevében kijelenthető, hogy a fenntarthatóság és környezetvédelem sikerének útjára való rálépés a legkisebbek elérésénél és az ő szemléletük formálásánál kezdődik.

3. Társadalmi, gazdasági helyzet

Egy település környezeti állapotának megértésekor rendkívül számottevő a település társadalmi és gazdasági változásainak mibenléte. Ez alól Győr sem kivétel. Városunk sokoldalúan és körültekintően megalapozott fejlődési stratégiájának eredményeképpen a gazdasági és társadalmi változások száma, jellege, iránya, valamint intenzitása folyamatos fejlődést eredményezett.

A 2019-es évre vonatkozóan, demográfiai szempontból elmondható, hogy Győr lakossága a vártaknak megfelelően tovább növekedett az előző évekhez képest. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint míg a lélekszám 2017-ben 130 094 főre, 2018-ban 132 038 főre volt tehető, addig 2019-ben ez a szám már 133 946 fő.

A Központi Statisztikai Hivatal 2019-re vonatkozó adatai alapján városunk továbbra is a hatodik legnagyobb város hazánkban – Budapest, Debrecen, Szeged, Miskolc és Pécs után - a lakónépesség tekintetében. Győr Megyei Jogú Város munkanélküliségi és foglalkoztatottsági rátájában egyaránt változást történt a 2018-as évhez képest. Országos szinten elmondható, hogy évről évre hatalmas gyorsasággal csökken a 15-74 év közötti népesség körében a munkanélküliség mértéke.

Munkanélküliségi ráta

A nyilvántartott álláskeresők számát illetően, Győr esetében ez az érték 2015-ben 1 691 főre, 2016-ban 1 158 főre, 2017-ben 1 031 főre, 2018-ban 935 főre, a vizsgált 2019-es évre vonatkozóan pedig 1 042 főre volt tehető. Vagyis a leltári év és az azt megelőző év adata közötti változás mértéke meghaladja a +11,4%-os növekedést. Noha nálunk enyhe emelkedés mutatkozik, országos és megyei szinten más következtetések vonhatók le. Országos szinten amíg 2018 I. negyedévében ez az érték 3,9%, addig ezzel szemben 2019 IV. negyedévében már 3,4% volt. A munkanélküliségi ráta mértéke 2019-ben 3,4% országosan. Ez a szám 2015-ben még ennek a duplája 6,8%, 2016-ban 5,1%, 2017-ben 4,2% és 2018-ban már csak 3,7% volt. Megyei szinten elmondható, hogy a munkanélküliségi ráta 2015-ben 2,9%-ra, 2016-ban 2,0%-ra, 2017-ben 1,6%-ra, 2018-ban már csak 1,4%-ra, 2019-ben pedig ez a szám 1,2%-ra csökkent. Külön kiemelendő, hogy megyénk a 2018-as évhez hasonlóan ezzel az értékkel az országos átlagbeli legjobb értéket képviseli.

Foglalkoztatottsági ráta

Országos szinten amíg 2018 I. negyedévében ez az érték 68,7%, addig ezzel szemben 2019 IV. negyedévében már 70,3% volt. A foglalkoztatottsági ráta mértéke 2019-ben 60,8% országosan. Ez a szám 2015-ben még ennek a duplája 55,9%, 2016-ban 58,0%, 2017-ben 59,3% és 2018-ban már 60,1% volt. Megyei szinten elmondható, hogy a foglalkoztatottsági ráta 2015-ben 60,0%-ra, 2016-ban 61,0%-ra, 2017-ben 63,1%-ra, 2018-ban már 64,5%-ra, 2019-ben pedig ez a szám 64,9%-ra növekedett. Külön kiemelendő, hogy megyénk a 2018-as évhez hasonlóan ezzel az értékkel az országos átlagbeli legjobb értéket képviseli.

Mind Győr-Moson-Sopron megye, mind pedig Győr Megyei Jogú Város mind a foglalkoztatottsági ráta növekedésében, mind a munkanélküliség mértékének helyzetében kiemelkedő teljesítményt produkált az elmúlt időszakban. Összességében tehát megállapítható, hogy Győr-Moson-Sopron megye és Győr város országos viszonylatbeli munkaerő-piaci helyzete továbbra is kimagasló.

Gazdasági szervezetek

A regisztrált gazdasági szervezetek száma városunkban 2019-re a 2018-as viszonyokhoz képest további növekedést mutatott. 2015-ben 24 825 darab, 2016-ban 25 075 darab, 2017-ben 25 501 darab, 2018-ban 26 280 darab és 2019-ben pedig már 26 939 gazdasági szervezet lett regisztrálva Győr Megyei Jogú Város területén. Ez az elmúlt évhez képest közel +2,5%-os növekedés. Megyénkben a regisztrált gazdasági szervezetek száma évről évre növekszik, így nem meglepő, hogy 2019-ben további növekedés volt tapasztalható. 2015-ben 77 372 darab, 2016-ban 78 524 darab, 2017-ben 80 282 darab, 2018-ban pedig 83 097 darab és 2019-ben pedig már 85 542 darab gazdasági szervezet lett regisztrálva Győr-Moson-Sopron megyében. Ez az elmúlt évhez képest közel +2,9%-os növekedés. Ezzel a 2019-es adattal megyénk már a negyedik helyen szerepel a regisztrált gazdasági szervezetek számát illetően.

Ipari teljesítmény

2019-ben a Győr-Moson-Sopron megyei telephelyű ipari vállalkozások teljesítménye jelentős mértékben növekedett. A szóban forgó vállalkozások teljesítményének bővülése jelentősen meg is haladta a 2015-ös és a 2017-es értéket, hiszen a tárgyalt évben az ipari termelés mértéke a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján meghaladta a 4 364 017 millió Ft összeget, mely a tavalyi értékhez képest +13,2%-os növekményt jelent. Ezzel az értékkel országos viszonylatban az első helyen szerepel megyénk, hiszen annak 12,6%-át megyénkben termelték meg. A 2019-es megyei székhelyű ipari termelés értéke a leltározási év kezdetén, azaz az I. negyedévben 1 040 111 millió Ft volt, az I.-IV. periódus alatti összeg értéke pedig 4 233 217 millió Ft-ra volt tehető.

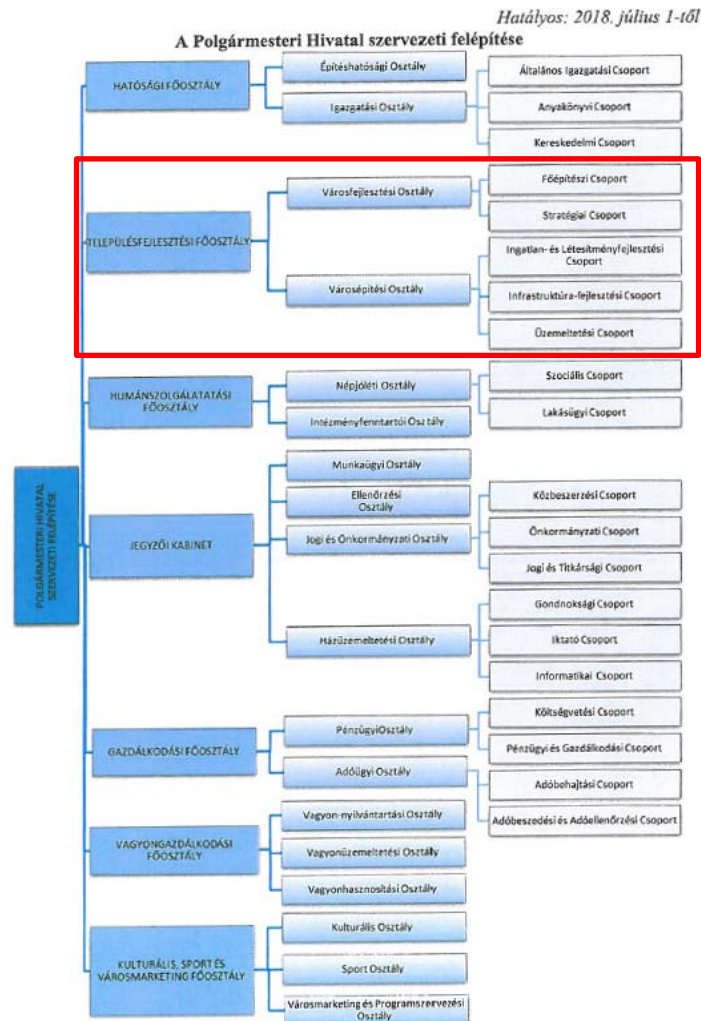
Turizmus, vendéglátás

Turizmus tekintetében Győr helyzete évről évre javuló tendenciát mutat. A Győr-Moson-Sopron megyében található szállodák vendégforgalmi adatai alapján elmondható, hogy 2017-ben 433 688 vendég, 2018-ban 455 310 vendég fordult meg a megyei szállodák valamelyikében, 2019-re ez a szám pedig elérte a 485 584 főt is. A tavalyi évhez képest ez +6,55%-os változást jelent. A kereskedelmi szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma 2018 I. negyedévében még 222 714, 2019 I. negyedévében, azaz a leltározási év kezdeti időszakában pedig 211 216 vendégéjszaka. Ez a tavalyi év kezdetéhez viszonyítva -5,16%-os visszaesést jelent. A 2018-as év teljes egészében Győr-Moson-Sopron megye területén töltött vendégéjszakák száma 1 360 851, míg 2019-ben 1 327 967 éjszaka volt, miközben az átlagos tartózkodási idő 2,2 éjszakáról 2,0-ra csökkent. Ez viszont már -2,42%-os csökkenést jelent a vendégéjszakák számában, az átlagos tartózkodási időben pedig -9,09%-os esést mutat. A vendéglátóhelyek számának tekintetében 2018-ban 2 543 darabról, 2019-ben pedig 2 550 darab vendéglátóhelyről lehet beszélni megyei szinten. A 2018-as megyei eladási forgalom mértéke 1 282 820 millió Ft volt összesen, melynek 90,8%-át a kereskedelemből származó forgalom tette ki. 2019-re az eladási forgalom 1 463 512 millió Ft-ra (+14,08%) növekedett, melynek a 90,95%-a kereskedelemből származott.

4. Az alkalmazott környezetmenedzsment rendszer

Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala 2008-ban szerezte meg az EMAS hitelesítést, melynek immár ötödik hitelesítési ciklusa tart. Ennek okán folyamatosan törekszünk arra, hogy a rendszer rendszeres és egyenletes fejlesztésen menjen keresztül, továbbá törekszünk olyan környezetvédelmi programok megvalósítására is, amelyek lehetőséget teremtenek a környezeti teljesítmény permanens fejlesztésére és javítására.

A rendszer alkalmazási területe a Településfejlesztési Főosztályra terjed ki beleértve annak két szervezeti egységét, a Városfejlesztési Osztályt és a Városepítési Osztályt. A rendszer működtetésébe bevont létszám 2019-ben 42 fő volt.

1. ábra: Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának szervezeti felépítése (az EMAS-ban résztvevő szervezeti egységek pirossal jelölve)

A jelenleg alkalmazott környezetmenedzsment rendszer szem előtt tartja és számol városunk további stratégiai dokumentumainak célkitűzéseivel és irányvonalával is annak érdekében, hogy a kitűzött környezeti célok minél gyorsabban, célravezetően és eredményesen megvalósíthatóak legyenek. Ezen felül pedig fontos, hogy lehetőség nyíljon a szinergiák kihasználás által az új környezeti szempontokat tartalmazó irányok meghatározására.

A környezetközpontú irányítási rendszer folyamatos fejlesztése során alapul vesszük az európai jó gyakorlatokat, melynek érdekében áttekintettük és elemeztük a közsférára vonatkozó EMAS ágazati referencia dokumentumot és meghatároztuk azokat az intézkedéseket, melyek megvalósítása szükséges ahhoz, hogy rendszerünk a leghatékonyabb lehessen és a lehető leghatékonyabban dolgozhassunk a környezeti teljesítmény folyamatos javításán.

4.1 Környezeti politika

Városunk környezetvédelmével kapcsolatos elhivatottságát, alapelveit és tanúsított magatartását a környezeti politika foglalja össze, mely magában foglalja minden olyan hosszasan fennálló vállalásait is, amelyek azok eléréséhez elengedhetetlenek. Környezeti politikánk nyilvános, ennek értelmében annak mindenkor aktuális változatát az érdeklődők, továbbá érdekelt feleink számára továbbra is elérhetővé tettük, valamint az abban foglaltakat rendszeresen felülvizsgáljuk. Ez által azt garantáljuk, hogy az abban felöleltet továbbra is összhangban és harmóniában legyenek a város számos más stratégiai célkitűzéseivel. A környezeti politika az *1. melléklet*ben található.

4.2 Környezeti tényezők és –hatások

A vizsgált időszakban továbbra sem történt jelentősebb változás az EMAS alkalmazási területeit illetően. Ennek értelmében a vonatkozó környezeti tényező – hatás párok továbbra sem módosultak a korábbiakhoz hasonlóan. Az elmúlt években alkalmazott kombinált (súlyozással ellátott) mátrix módszer eredményei alapján legfontosabb környezeti tényezőink továbbra is az alábbiak:

- villamos-energia felhasználás,
- szennyvíz-keletkezés,
- hulladék-keletkezés.

Önkormányzat lévén kiemelt figyelmet szánunk tevékenységünk indirekt környezeti vonatkozásaira is, amelyek cselekedeteink városra gyakorolt hatásából származnak, és akár többszörösen is meghaladhatják közvetlen környezeti hatásainkat. A közvetett környezeti hatásaink terén három fő tématerületet érdemes kihangsúlyozni, ezek a helyi szabályozások, fejlesztési, beruházási döntések, az önkormányzati infrastruktúrák és vállalkozások működtetése, valamint a szemléletformálási tevékenység. A felsorolt fókuszpontok kapcsán folyamatosan ellenőrizzük és vizsgáljuk lehetőségeinket és igyekszünk felmérni azok környezeti vonatkozásait, illetve beépíteni őket környezetvédelmi programpontjaink közé.

4.3 Jogi megfelelés

Az alkalmazott környezetmenedzsment rendszer működése a hivatalunkra vonatkozó jogszabályi előírásoknak való hiánytalan, teljes körű megfelelésen alapul. Ennek okán, kiemelt figyelmet szentelünk annak, hogy minden aktivitásunk megfeleljen a vonatkozó jogszabályi kritériumoknak. Jogszabálykövető rendszerünket gyakorta aktualizáljuk, azonfelül pedig a jogszabályalkotás során igyekszünk meghatározó szerepet szálni és figyelmet fordítani a környezetvédelmi szempontoknak. Az elmúlt időszakban – köszönhetően az erre a területre fordított figyelemnek – jogszabályi nemmegfelelésünk továbbra sem volt.

4.4 Környezetvédelmi vállalásaink, környezetvédelmi programunk alakulása

Környezetmenedzsment rendszerünk nélkülözhetetlen és elengedhetetlen fontosságú szegmense a középtávú környezetvédelmi célkitűzéseinket magában foglaló Környezetvédelmi Program. Jelen környezetvédelmi nyilatkozatban a 2019-2021 közötti időszakot felölelő Környezetvédelmi Programot mutatjuk be. A program megalkotása és végrehajtása során nagy hangsúlyt helyeztünk arra, hogy a környezeti teljesítmény javítását és a közvetlen mellett a közvetett környezeti hatások szem előtt tartását is biztosítsák a meghatározott környezetvédelmi programpontok, ezáltal lehetővé téve fenntarthatósági céljaink effektív elérését. Minden egyes pont a város által alkotott számos más stratégiákban foglaltakkal szinkronban és konszenzusban kerültek definiálásra, garantálva, hogy a Környezetvédelmi Program hozzájárulhasson a magasabb szintű célok megvalósításához is. Az aktuális, 2019-2021 közötti Környezetvédelmi Program (*2. melléklet*) keretén belül 11 pont foglalkozik a közvetlen, illetve 14 pont a közvetett környezeti tényezőkkel. A program kialakításakor kihangsúlyozott szempont volt, hogy az egyes vállalatok nagyobb ívű, stratégiai időtávot fedjenek le, valamint, hogy olyan perspektivikus lehetőségek vizsgálatára törekedjünk, melyek lehetségessé tehetnek a későbbiekben további új fejlesztési lehetőséget hordozó irányokat. E célok között olyan elemek szerepelnek, mint például az infrastrukturális, a technikai és szervezeti, továbbá a szemléletformálással kapcsolatos intézkedéseket szükségessé tevő vállalatok. Az EMAS Rendelet előírásainak megfelelően, minden olyan területen, ahol lehetett, törekedtünk számszerűsített, precíz és konkrét vállalatok értelmezésére és megfogalmazására. A programpontok ledolgozása az előzetesen tervezett menetrend szerint történik, amennyiben ettől eltérés tapasztalható, annak okai szerepeltetésre kerülnek a programban, amely a mellékletben található.

5. A környezeti teljesítmény alakulása

Egy környezetmenedzsment rendszer működtetésének lényegi eleme a fenntartható fejlődés eszméjének és eszközeinek érvényre juttatása úgy, hogy központi célja a környezeti teljesítmény hosszútávú permanens javítása. Ennek érdekében, hogy az e céllal meghozott döntések és intézkedések eredményes alakulását a legpontosabban nyomon követhessük, környezeti mérőszámokat alkalmazunk. Az EMAS rendszer keretein belül definiálásra kerülnek a rendszeresen figyelemmel kísért indikátorok, valamint az ahhoz szükséges adatgyűjtési módok és azok gyakorisága. Amellett, hogy ezek az indikátorok megfeleltethetők a leghangsúlyosabb tényezőknél, alkalmazhatóak a változások megfelelő felbontással történő ábrázolására is. Ahhoz, hogy az adott intézkedéseinket átgondoljuk, valamint tovább vigyük, az e folyamatok során alkalmazott adatgyűjtési folyamatok által nyert információk, valamint azok elemzése, kiértékelése és elemzése teremti meg a kellő alapot.

A soron következő alfejezetek kellő tájékoztatást nyújtanak az említett indikátorkör 2019. évi állapotáról, összehasonlítva azok értékét a megelőző évekre jellemző adatokkal. Ennek révén egyfajta párhuzamos értékelésre is lehetőség adódik annak fényében, hogy a leltári év mi módon viszonyul a korábbi évek értékeihez. Mindamelllett az EMAS Rendelet által megszabott követelményeknek megfelelően, számot adunk a nyilvántartott kulcsindikátorok 2019-es módosulásairól. A specifikus számadatok kiszámításának alapját minden egyes esetben a környezetmenedzsment rendszerbe bevont munkavállalók száma adja (kivéve az anyagfelhasználás esetében, melyről az adott alfejezetben nyújtunk tájékoztatást).

5.1 Működési alapadatok

A tavalyi évben is jelentős mértékű növekedés volt jellemző a Polgármesteri Hivatal létszámát illetően. Ez a 2019-es évben is egyaránt elmondható annak ismeretében, hogy az év végén 342 (+5,29%) főre volt tehető a létszám. A 2019. évi költségvetés végrehajtására vonatkozó előírások a következők szerint alakultak: a 2019-es hivatali költségvetési bevétel a tavalyi évhez viszonyítva -26,2%-os visszaesésen, míg a költségvetési kiadások az előző évi adathoz képest kismértékű növekedésen mentek keresztül. A Polgármesteri Hivatal kiadása, így még mindig jóval több, mint a 2016-os érték. A beépített terület értékei, úgy, mint a Polgármesteri Hivatal összesített alapterülete, valamint annak kirendeltségei sem változtak a vizsgált évben.

A Polgármesteri Hivatal működési alapadatai

	Egység	2016	2017	2018	2019	Változás '18-'19 (%)
Munkatársi létszám	fő	302	304	325	342	+5,29
Költségvetési bevétel	millió Ft	47 251	49 095	64 000	47 226	-26,2
Költségvetési kiadás	millió Ft	38 994	56 095	50 000	55 753	+11,5
Beépített terület (Hivatal)	m ²	10 094	10 094	10 094	10 094	-
Beépített terület (Kirendeltségek)	m ²	515	515	515	515	-

A Településfejlesztési Főosztály (mint a környezetmenedzsment rendszer alkalmazási területének) legfőbb adataiban az elmúlt évekhez képest egyes esetekben már jelentősebb változás is kimutatható. A Településfejlesztési Főosztály létszáma 2018-ról 2019-re nem bővült. A környezetvédelmi programban megfogalmazott vállalások teljesítésére a Főosztály továbbra is jelentős támogatást kap.

Az EMAS rendszerbe bevont szervezeti egység működési alapadatai

	Egység	2016	2017	2018	2019	Változás '18-'19 (%)
Településfejlesztési Főosztály	fő	38	39	42	42	-
Ebből: stábfunkció – Főosztályvezetőhöz rendelt	fő	9	9	9	9	-
Ebből: Városfejlesztési Osztály	fő	15	17	15	15	-
Ebből: Városépítési Osztály	fő	14	14	18	18	-
EMAS rendszer működtetésébe bevont munkatársak száma	fő	38	39	42	42	-
Környezetvédelmi Program teljesítésére rendelkezésre álló költségvetés	millió Ft	5	5	5	5	-

5.2 Energia-felhasználás

Az egyik legfontosabb kulcsindikátor az energiafelhasználás mértékének alakulása. Míg 2018-ban az éves szintű villamos energia-fogyasztás mértéke meghaladta a 2 032,39 kWh/fő értéket, addig 2019-ben ez a szám minden korábbi értéket megelőző módon 1 573,73 kWh/fő-re változott. Ez az előző évi adathoz mérve közel -22,57%-os csökkenést jelent. Ahhoz, hogy a kulcsindikátor értéke így alakuljon a számítási rendszer a villamos energia és a hőenergia számadatait veszi figyelembe. Előbbi a 2019-es évben 394 529 kWh-ra (-6,05%), utóbbi 814 133 kWh-ra volt tehető (-28,65%). A hőenergia-fogyasztás jelentős mértékben csökkent. Ahogyan azt a korábbi évben írtuk a 2016-os alacsony értéket követően 2017-re a fogyasztás visszaállt a korábbi évekre jellemző szintre. A korábbi évekhez hasonlóan ez a jellemző ingadozás alapvetően az időjárási körülmények alakulásának függvényében változott.

Minden egyes év környezetvédelmi nyilatkozatában külön kiemelésre kerül, hogy továbbra is kihangsúlyozott figyelmet fordítunk a Polgármesteri Hivatal környezetmenedzsment rendszerében az energiafelhasználás tudatos hatékonyságának növelésére és fejlesztésére. Arra törekszünk, hogy töretlenül, de minél körültekintőbben feltárjuk az esetleges optimalizációs lehetőségeket, hogy az ezekhez kapcsolódó intézkedéseken és programokon keresztül biztosíthassuk az energia-felhasználásunk csökkenését és elősegíthessük annak környezetbarátabbá tételét.

	Egység	2016	2017	2018	2019	Változás '18-'19 (%)
Összes villamos-energia felhasználás	kWh	459 452	345 013	419 917	394 529	-6,05
Összes hőenergia felhasználás	kWh	942 622	1 211 072	1 140 999	814 133	-28,65
Villamos-energia felhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	kWh	25 126	18 867	22 964	21 575	-6,05
Hőenergia felhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	kWh	51 548	66 228	62 397	44 522	-28,65
Teljes közvetlen energiafelhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	kWh	76 674	85 096	85 360	66 097	-22,57
Kulcsindikátor (energia-felhasználás)	kWh/fő	2 018	2 182	2 032	1 574	-22,57

A szükséges elektromos energiát, a Polgármesteri Hivatal továbbra is a villamos energia hálózatról vételezi, ennél fogva a megújuló energia arány tekintetében a magyar hálózat adatai a mértékadóak (~10% megújuló arány) továbbra is. Az előállítás tekintetében a vételezett hőenergia alapvetően továbbra is földgázalapú, ugyanakkor városunkban a távhőszolgáltatás közel 47,1%-ának (ahogy az korábban szerepelt) forrása továbbra is geotermikus energia, ezáltal az megjelenik a Polgármesteri Hivatal energiaellátásában is.

5.3 Vízfelhasználás

Mindannyian tudjuk, hogy a környezeti tényezők egyik, ha talán nem a legfontosabb eleme a víz. Ennél fogva kiemelten fontos szempont a vízfelhasználás hatékonyságának növelése. Így városvezetésünk évről évre szüntelenül törekszik a víztakarékos műszaki eszközök és megoldások alkalmazására, azok rendszeres időközönkénti karbantartására, valamint a környezettudatos szemléletforma, oktatás és nevelés érvényesítésére, a digitalizáció korának leginkább megfelelő kommunikáció által. Ugyanakkor a vízfogyasztás tekintetében a korábbi évekhez képest, 2019-ben +29,62%-os növekedés mutatkozott, noha jelentősen megközelíti, még így sem haladja meg a 2016-os mértéket.

	Egység	2016	2017	2018	2019	Változás '18-'19 (%)
Összes vízfelhasználás	m ³	4 137	2 789	3 150	4 083	+29,62
Vízfelhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	m ³	521	358	407	501	+23,11
Kulcsindikátor (vízfelhasználás)	m³/fő	13,7	9,2	9,69	11,93	+23,11

A Településfejlesztési Főosztály esetében a 2019-es évre jellemző jelenség szintén elmondható. A leltári év mind a Főosztály, mind a Polgármesteri Hivatal vonatkozásában jelentős mértékben megközelíti a 2016-os adatot, de azt nem haladja meg! Maga a kulcsindikátor értéke ennek megfelelően +23,11%-os változást mutat a vizsgált időszakban.

5.4 Hulladékgazdálkodás

A 2019-es leltári évben az elszállított kommunális hulladékfrakció mennyiségére -5,3%-os csökkenés volt jellemző. Míg a korábbi években ez az érték 113 tonna körül alakult, addig 2019-re sikerült azt 107 tonnára csökkenteni. Az elszállított papírhulladék mennyisége a 2016-os értéket messze megelőzve 2,7 tonnára esett vissza, ami így -18,2%-os változást jelent. Az üveghulladék esetében azonban korántsem ez a tendencia volt jellemző, ugyanis +57,7%-os növekménnyel annak értéke 8,2 tonnára nőtt. Ez jóval meghaladja a 2016-os számadatot is. Elszállított műanyag hulladékok tekintetében stagnálás volt jellemző, ahogy 2018-ban, úgy 2019-ben annak értéke továbbra is 1,2 tonna volt. Elmondható tehát, hogy az összes elszállított hulladék mennyisége a kiugró üveghulladék növekmény ellenére -2,9%-os csökkenésen ment keresztül.

	Egység	2016	2017	2018	2019	Változás '18-'19 (%)
Összes elszállított kommunális hulladék	t	113	113	113	107	-5,3
Összes elszállított papírhulladék	t	3,3	3,5	3,3	2,7	-18,2
Összes elszállított üveghulladék	t	6,7	6,5	5,2	8,2	+57,7
Összes elszállított műanyag hulladék	t	1,1	1,1	1,2	1,2	-
Összes elszállított hulladék	t	124,3	124,3	122,7	119,1	-2,9
Elszállított hulladék (Településfejlesztési Főosztály)	t	15,7	16	16,1	14,6	-9,3
Kulcsindikátor (keletkezett kommunális hulladék)	t/fő	0,43	0,42	0,39	0,35	-10,3

Külön kiemelve a Településfejlesztési Főosztály esetét, az elszállított hulladék mennyiségében a tavalyi enyhe növekedéssel szemben, most -9,3%-os esés mutatkozott. Az elszállított hulladék mennyisége közel 14,6 tonna volt, ami jóval kevesebb, mint a 2016-os adat. Maga a kulcsindikátor értéke pedig 2019-ben -10,3%-os csökkenéssel 0,35 t/fő.

5.5 Anyagfelhasználás

Az irodai tevékenységre vonatkozó jellemzőket leginkább az anyagfelhasználás prezentálja. A Hivatal irodai tevékenység alakulásának fő paramétere a papírfelhasználás, amely egy kiváló mutatószámként használható számszerűsített érték. Az e paraméter melletti állásfoglalásunk oka, hogy a papírhasználat egy olyan tényező, melyre a legnagyobb ráhatás és ráhatás körvonalazódik a munkafolyamatok során. Ebből adódóan a papírhasználat csökkentését célzó szemléletformálás, valamint a környezettudatosság hétköznapi valósággá váló átültetése kiemelt prioritású. Annak érdekében, hogy e szempontokat érvényre juttathassuk számos változást ültettünk át már a hétköznapi munkafolyamatokba. Ennek egyik ékes bizonyítéka, hogy permanensen törekszünk az elektronikus ügyintézésre való áttérésre, valamint a nyomtatáshoz használatos eszközök takarékosására, azok korszerűsítésére.

Egy adott év papírfelhasználásának mértéke döntően a Hivatal által lebonyolított ügyek számától, valamint azok egymáshoz viszonyuló összetettségétől is függ. Ez alól a 2019-es bázisév sem kivétel. Fontos azonban leszögezni, hogy az értékek alakulása sok esetben, nem tükrözi teljes mértékben az adott esetben befektetett intézkedések hatását. Az összes papírfelhasználás mértéke 2018-hoz képest csökkent (-10,49%). Ugyanakkor a változásbeli viszonyszámok jelentősen függenek a papírhasználat anyagi paramétereitől, leginkább a papírmérettől. Az A4-es lapok esetén -13,8%-os, A3-as méretű lapok tekintetében +32,2%-os változás mutatkozott. Azonban ezek a számok meg sem közelítik a 2016-ban tapasztalt sokkal nagyobb értékeket. A Településfejlesztési Főosztály 2019-es fajlagos papírfelhasználásának tonnában kifejezett mértéke a korábbi évhez képest -71,02%-kal való csökkenést könyvelhetett el. Ezek alapján elmondható, hogy az utóbbi három évben a Településfejlesztési Főosztály által felhasznált papír mennyisége folyamatosan csökkent. Maga a kulcsindikátor értéke is ennek megfelelően -71,02%-os változáson ment keresztül a vizsgált időszakban.

	Egység	2016	2017	2018	2019	Változás '18-'19 (%)
Összes papírfelhasználás ¹	lap	2 928 500	2 268 500	2 371 000	2 084 500	-12,08
Összes papírfelhasználás	t	15,48	11,90	12,27	10,98	-10,49
Papírfelhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	t	0,55	0,43	0,3	0,09	-71,02
Kulcsindikátor (papírfelhasználás)	t/fő	0,015	0,011	0,007	0,002	-71,02

5.6 Jellemző emisszióink

A Polgármesteri Hivatal egészét tekintve a szolgálati gépjárműhasználat mértékében 2019-ben csökkenés (-14,29%) volt tapasztalható, a Településfejlesztési Főosztály esetében (munkatársi létszám alapján arányosított mérőszám) pedig a fajlagos üzemanyagfelhasználásban szintúgy kismértékű csökkenés (-12,80%) jelentkezett. Külön megjegyzendő, hogy a Polgármesteri Hivatal egészét tekintve a 2019-es érték messze elmarad a 2016-os csúcserőtektől. A csökkenés jelentős mértékű és ezzel párhuzamosan drasztikusan csökkent a szolgálati utakból származó CO₂-kibocsátás értéke is, mégpedig -59,81%-kal.

Ahogy a korábbi években továbbra is törekszünk a szolgálati utak racionalizálására (pl.: tömegközlekedés, illetve telekocsi rendszer alkalmazása), sok esetben azonban erre az adott utak jellege miatt nincs lehetőség. Éppen ezért a szolgálati utak hossza spontán ingadozást mutat, az értékek változásaiból hosszú távú következtetések nem vonhatóak le.

	Egység	2016	2017	2018	2019	Változás '18-'19 (%)
Összes szolgálati út hossza	km	328 249	343 389	324 069	137 135	-57,68
Összes szolgálati út (Településfejlesztési Főosztály)	km	41 303	44 053	41 880	16 832	-59,81
CO ₂ -kibocsátás a szolgálati utakból (Településfejlesztési Főosztály) ²	t	7,1	7,6	7,2	2,9	-59,81
Kulcsindikátor (CO₂-kibocsátás)	t/fő	0,19	0,20	0,17	0,07	-59,81

Az értékek változását követve a kulcsindikátor értéke is jelentős mértékben csökkent 2019-ben.

5.7 Biológiai sokféleség

A biológiai sokféleség szerepe felbecsülhetetlen az emberiség életében, annak értéke nem materializálható. Ugyanakkor, hogy mit jelent számunkra a természet szépségeiben gyönyörködni egyénfüggő. Noha a minket körülvevő élővilág nélkül az emberi társadalom léte elképzelhetetlen, mégis, a biodiverzitás csökkenése napjainkban is folyamatos. Az élhető lakóköznyezet biztosítását és arculatát alapjaiban határozza meg a biodiverzitás tevékeny és eredményes megóvása, illetve a környezeti tudatosság és szemléletformálás minél magasabb szintre való emelése és érvényesítése.

Győr Megyei Jogú Város vezetése a korábbi években is kihangsúlyozta, hogy tradicionális jelleggel kiemelt figyelmet szentel e kérdésnek. A biológiai sokféleség biztosítása és megóvása érdekében e terület stratégiai fontossága következtében felvételre került városunk környezetvédelmi programjai közé.

Mivel a Településfejlesztési Főosztály működésével kapcsolatban az EMAS Rendelet a biodiverzitással összefüggő kulcsindikátor számítása nem értelmezhető, annak közlésétől jelen formában és keretek között eltekintünk. A beépített területekre vonatkozó adatok megtalálhatóak a győri Polgármesteri Hivatal működési alapadatai táblázatban.

¹ A Településfejlesztési Főosztály tevékenysége kapcsán a legfontosabb anyagáram a papírfelhasználáshoz köthető. Minden más anyagfelhasználás a Polgármesteri Hivatal egészére értelmezhető csak, így azok számszerűsítésétől itt eltekintünk.

² A szolgálati utakból származó CO₂-kibocsátás számításához a Polgármesteri Hivatalnál alkalmazott Opel Astra Classic II 1,4 ECOTEC átlagos kibocsátási adatait vettük figyelembe. A számításnál – az adatok elérhetősége miatt – csak a motorüzemből származó CO₂ kibocsátások kerültek feltüntetésre.

6. Adatlap

SZERVEZET:	GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL	
AZ EMAS-BAN RÉSZTVEVŐ SZERVEZETI EGYSÉG:	GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL, TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI FŐOSZTÁLY	
CÍM	9021 GYŐR, VÁROSHÁZ TÉR 1.	
HIVATALOS HONLAP:	gyor.hu	
POLGÁRMESTER:	PROF. DR. DÉZSI CSABA ANDRÁS	TELEPHELYEK SZÁMA: 1
JEGYZŐ:	DR. LIPOVITS SZILÁRD	ALKALMAZOTTAK SZÁMA: 42 FŐ
EMAS VEZETŐ:	SZAKSZ VINCE TAMÁS VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS VÁROSÜZEMELTETÉSI OSZTÁLY (KORÁBBAN: TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI FŐOSZTÁLY) - OSZTÁLYVEZETŐ	TELEFONSZÁM: 96/500-217 E-MAIL: szaksz.vince@gyor-ph.hu
EMAS SZAKMAI VEZETŐ:	SZEKERES GYÖRGY KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS MUNKAVÉDELMI REFERENS	TELEFONSZÁM: 96/500-138 E-MAIL: szekeres@gyor-ph.hu
TEVÉKENYSÉG:	ÖNKORMÁNYZAT	
TEÁOR SZERINTI BESOROLÁS /NACE KÓD:	84.11 ÁLTALÁNOS KÖZIGAZGATÁS	
REGISZTRÁCIÓS SZÁM:	HU-000013	
FRISSÍTETT KÖRNYEZETVÉDELMI NYILATKOZAT ÉRVÉNYESÍTÉSE:	2020.12.14.	
KÖVETKEZŐ HITELESÍTÉS IDEJE:	2021-05	
HITELESÍTŐ:	FERJANCSIK ZSOMBOR	AKKREDITÁLÁSI SZÁMA: HU-V-0006/2019 AKKREDITÁLÁSRA VONATKOZÓ TERÜLETE: O 84
ÍRTA:	MACHER GERGELY ZOLTÁN, DR. TORMA ANDRÁS	

A KÖRNYEZETVÉDELMI HITELESÍTŐ NYILATKOZATA A HITELESÍTÉSRŐL ÉS AZ ÉRVÉNYESÍTÉSRŐL

Ferjancsik Zsombor EMAS környezetvédelmi hitelesítői nyilvántartási szám: HU-V-0006/2019 akkreditált vagy engedélyezett a következő hatáskörben: O 84 (NACE-kód) kijelenti, hogy hitelesítette, hogy a szervezet frissített környezetvédelmi nyilatkozatában szereplő telephely(ek) vagy egész szervezet

GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL, TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI FŐOSZTÁLY

amelynek a nyilvántartási száma: HU-000013 teljesíti-e a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről szóló, 2009. november 25-i 1221/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet valamennyi előírását.

E nyilatkozat aláírásával igazolom, hogy:

- A hitelesítés és az érvényesítés végrehajtása teljességében megfelel a 1221/2009/EK rendelet előírásainak,
- a hitelesítés és az érvényesítés eredménye megerősíti, hogy semmi nem utal arra, hogy a szervezet ne teljesítené a környezettel kapcsolatos hatályos jogi előírásokat,
- a szervezet frissített környezetvédelmi nyilatkozatának adatai és információi megbízható, hiteles és helyes képet adnak szervezet összes tevékenységéről, a frissített környezetvédelmi nyilatkozatban meghatározott alkalmazási körön belül.

Ezen okmány nem egyenértékű az EMAS keretében való nyilvántartásba vétellel. Az EMAS keretében történő nyilvántartásba vételt kizárólag az 1221/2009/EK rendelet szerint illetékes testületek végezhetnek. Ezen okmány nem használható fel önálló nyilvános közleményként.

Kelt: 2020.12.14.

Ferjancsik Zsombor

1. sz. melléklet: Környezetvédelmi politika

EMAS környezetmenedzsmet rendszer

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Környezeti Politikája

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata felismeri, hogy tevékenységei révén **közvetlen** (energiafelhasználás, vízfogyasztás, közlekedés, hulladékok kezelése, irodaszerek használata, beruházások, építkezések, bizonyos közigazgatási döntések), illetve **közvetett módon** (közigazgatási döntésekből adódóan) **befolyást gyakorol környezetére.**

Környezete iránt érzett felelőssége tudatában **kinyilvánítja**, hogy a döntéshozatal és mindennapi tevékenysége folyamán figyelembe veszi szűkebb és tágabb értelemben vett környezete viszonyait, valamint **biztosítja** a környezeti tényezőire nézve jelentős jogszabályok és egyéb követelmények maximális betartását.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata **felismeri és elfogadja** azt az elvet, miszerint a környezetterhelések csökkentésének leghatékonyabb módja a környezetmenedzsmet rendszerek alkalmazása.

Ebből kifolyólag **kötelességet vállal** arra, hogy környezetmenedzsmet rendszert működtet azzal a céklüközéssel, hogy folyamatosan javítsa környezeti teljesítményét, az esetleges szennyezések és környezeti káresemények kialakulásának valószínűségét csökkentse.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata az **EMAS szerinti környezetmenedzsmet rendszer** bevezetése és működtetése mellett döntött.

Az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal környezetterhelésének szisztematikus csökkentése érdekében Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a **környezetvédelmi hivatallását** az alábbi pontokban összegezi:

- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA környezetmenedzsmet rendszert működtet, hogy közvetlen és közvetett környezeti hatásait azonosítani tudja,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA rendszeresen vizsgálja környezeti teljesítményét és kifejezett célja annak folyamatos javítása,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA biztosítja valamennyi környezeti, illetve környezeti vonatkozású jogszabály, illetve előírás betartását,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA beruházásai révén törekszik arra, hogy az önkormányzat és intézményei megfeleljenek a magas energiahatékonyságú, technikai követelményeknek, továbbá támogatja a megújuló energiaforrások hasznosításának megvalósulását,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA törekszik a fenntartható hulladékgazdálkodási rendszer kialakítására, ennek keretén belül célja a keletkező hulladékok mennyiségének csökkentése, minél nagyobb arányú újrahasznosítása,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA intézkedései révén megóvja a természetes vizeket, fenntartható vízgazdálkodást folytat, biztosítja a vízbázisok védelmét,

1/2

EMAS környezetmenedzsmet rendszer

- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA szabályozási tevékenységével, forgatmánykezelési intézkedéseivel, a környezetbarát közlekedés fejlesztésével, elősegíti a közlekedési eredetű káros környezeti hatások csökkentését, ennek keretén belül előmozdítja a tömegközlekedés-, kerékpár használatát
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA lehetőség szerint támogatja a környezetbarát technológiák alkalmazását, tudásigényes iparágak megjelenésével és olyan vállalkozások osztozásával, amelyek messzemenőkig figyelembe veszik a környezetvédelmi előírásokat,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA keresi a lehetőségeket a meglévő természetes élőhelyek védelmének javítására, valamint a megfelelő életminőség biztosítása érdekében célja a zöldterületek, folyópartok felújítása, karbantartása és fejlesztés, valamint zöldfolyosó rendszer kialakítására is törekszik,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA a fontosabb intézkedéseket megelőzően környezeti hatásvizsgálatot készít,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA a partnereit, beszállítóit és más hivatásokat, illetve hatóságokat igyekszik befolyásolni annak érdekében, hogy ezek megfeleljenek a fenntarthatóság követelményeinek,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA erősíti a helyi lakosság környezettudatos magatartását, azáltal, hogy az ügyintézés során környezetvédelmi felvilágosító, tudatformáló tevékenységet fejt ki,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA hatékony szakmai koordinációt igyekszik folytatni a települési környezetvédelmi információs háttér kialakításában és működtetésében, ezzel folyamatosan figyelemmel kísérvé és javítva a települési környezet állapotát, továbbá a lakosságot annak alakulásáról rendszeresen tájékoztatja,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA alkalmazottait a környezettudatos munkavégzésre ösztönzi,
- GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA rendszeresen aktualizálja környezetvédelmi politikáját és annak tartalmát nyilvánosságra hozza.

E környezetvédelmi politika Győr Megyei Jogú Városának környezetvédelmi hivatallását és az ezekkel összefüggő stratégiai terveit tartalmazza és mint ilyen a környezetmenedzsmet rendszer hatékony működésének alapját képező környezetvédelmi célok és –programok keretét adja.

Győr, 2007. augusztus 30.

Dr. Papp László
jegyző

2/2

2. sz. melléklet: Környezetvédelmi program 2019 – 2021

Sorszám	Környezeti cél	Konkrét célkitűzés	Intézkedés	Érték	Határidő	Teljesültség	Megjegyzés
Közvetlen környezeti tényezőkkel kapcsolatos programok							
1.	Hulladékgazdálkodás	Szelektív hulladékgyűjtés fokozása	Szelektív hulladékgyűjtés rendszerének további optimalálása a lehetőségek figyelembe vételével		2021	30%	Süllyesztett hulladékgyűjtőszigetek kerültek kihelyezésre a városba, ezen kívül a szelektív hulladékgyűjtő edényeket adtak át a családi házas, kertvárosi övezetben.
2.	Energiahasználat, CO₂-kibocsátás	Energiahatékonyság növelése, karbonlábnyom folyamatos csökkentése	Győr Városi Klímastratégia elkészítése		2021	90%	2021. évben történik a klímastratégia társadalmi véleményezése és a közgyűlés általi elfogadása.
3.			Épületenergetikai fejlesztés, energetikai korszerűsítés megvalósítása a Városház tér 1-ben		2021	60%	A kivitelezésre vonatkozó közbeszerzés megindításra került 2020. novemberében.
4.			ÜHG és energiafelhasználást csökkentő fejlesztések önkormányzati épületekben	750 t/év CO ₂ csökkentés	2022	50%	Több önkormányzati épület energetikai korszerűsítése megvalósult.
5.			Mozgás-, jelenlétérzékelők felszerelhetőségének megvizsgálása a Hivatal közös használatú és ügyfélforgalom által érintett helyiségeiben		2021	0%	
6.			Szemléletformáló kampány és monitoring rendszer megvalósítása az energiahatékonyság növelése érdekében		2021	30%	Klimavédelemről szóló szemléletformáló kiadványt és feladatlapot dolgoztak fel a győri óvodákban egy KEHOP projekt keretében. Zöld város kialakítása Győrben c. TOP projektben a környezettudatosságot előtérbe helyező szemléletformáló programok zajlottak le.
7.			Elektromobilitás	Elektromobilitás terjedésének támogatása	Elektromos meghajtású járművek beszerzése és használata a hivatali ügyintézés céljára	2 db	2020
8.	Szemléletformálás	Munkatársak motiválása	Tematikus környezetvédelmi programok szervezése a Hivatal munkatársai számára szemléletformálási céllal		2021	0%	Klímatudatos tervezés témában 2021. évben képzést valósít meg a GYMJV a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály dolgozói számára egy KEHOP projekt keretében.

Sorszám	Környezeti cél	Konkrét célkitűzés	Intézkedés	Érték	Határidő	Teljesültség	Megjegyzés
9.	Szabályozási / fejlesztési tevékenység	Jövőbeli fenntarthatósági fejlesztések támogatása	Zöld város I projekt befejezése		2020	100%	A projekt 2020. 10. 29-én befejeződött.
10.			Zöld város II projekt megvalósítása		2022	50%	A projektben az Eötvös-park felújítása megvalósult 2020-ban.
11.			Zöld Város III program	2 900 nm	2022	0%	Kiviteli tervek készülnek
Közvetett környezeti tényezőkkel kapcsolatos programok							
1.	Energiahasználat	Energiahatékonyság növelése	Önkormányzati épületek megkezdett energetikai felújításainak befejezése	14 db	2022	50%	
2.			Közvilágítás folyamatos korszerűsítése, korszerű LED-es fényforrások telepítése útfelújítások, új utak létesítése során		2021	0%	
3.			Megújuló energiák hasznosítása	További megújuló energiaforrásokon alapuló energiatermelési lehetőségek kiépítése önkormányzati intézmények esetén (háztartási méretű napelemes kiserőművek telepítése)		2021	0%
4.	Vízvédelem	Szennyvízelvezetés fejlesztése	Szennyvíz- / csapadékvíz hálózat tervezett folyamatos felújítása útfelújításokhoz kapcsolódóan		2021	0%	

Sorszám	Környezeti cél	Konkrét célkitűzés	Intézkedés	Érték	Határidő	Teljesültség	Megjegyzés
5.	Közlekedés	Közlekedésből származó környezetterhelések csökkentése	Parkolási rendelet felülvizsgálata, környezetterhelés csökkenését eredményező szabályozás kialakítása		2020	0%	
6.			1. sz. főútvonal városba bevezető szakaszának kapacitásbővítése	1,090	2019	100%	TOP-6.1.5-15-00001 Radnóti M. u. kikötése az 1. sz. főútra: 0,554 km 1. sz. főút bevezető szakasza: 0,536 km
7.			Győr, 1. sz. főút és a 14. sz. főút között a belső keleti elkerülő út hiányzó szakaszának tervezési feladatainak lefolytatása	0	2021	0%	Kiviteli tervek készülnek; beruházó: NIF
8.			Győr városába bevezető főbb közlekedési irányok fejlesztése, kapacitásbővítése (Reptéri út, Jókai u., Tatai út, stb.)	3,608	2022	50%	Pesti út: 0,3890 km Régi Szentiváni út: 0,47 km Szent Imre út: 0,3778 km Jókai utca: 0,2575 km Juharfa u. - Berkenyefa sor: 1,7610 km Tatai-Tibormajori csp: 0,3530 km
9.			További nem felszíni parkolási lehetőségek kialakítása		2021	0%	
10.		Környezetbarát közlekedési módok támogatása	Kerékpáros létesítmények bővítése és felújítása (utak, támaszok, stb.)	23,376	2022	70%	TOP-6.4.1-16-00002 projekt: Tatai út, Kodály Z. u, Régi Szentiváni út utak elkészültek. 2.121 km (projekt összes 6.735 km) TOP-6.4.1-16-00001 projekt lezárult. 18.149 km (kerékpárút, kerékpáros nyomvonalak) TOP-6.4.1-15-00001 projekt lezárult. 3,106 km (kerékpárút, kerékpáros nyomvonalak - Belváros) + Fedett kerékpártároló létesült
11.			Kerékpáros közlekedéssel kapcsolatos szemléletformálási akciók megvalósítása	4 db	2019	100%	TOP-6.4.1-16-00001 1 program TOP-6.4.1-16-00002 2 program Európai Mobilitási Hét (2018, 2019)
12.			E-mobilitás elterjedésének további támogatása, töltőoszlopok telepítése	10 db	2020	50%	
13.			E-mobilitással kapcsolatos szemléletformálás, nyitott napok szervezése a helyi érintettekkel	3 db	2021	0%	
14.	Biodiverzitás	Biodiverzitás tervezett növelése	Zöldfelületek tervezett rekonstrukciója és bővítése a Zöld Város I és II projekt keretében		2022	50%	

